

Закон о заштити и спашавању

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. [13/2007](#), [5/2008](#) и [32/2011](#). Види: [чл. 25](#). Закона - 86/2009-1.

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Заштита и спашавање обухвата скуп мјера и радњи које се предузимају у циљу откривања и спрјечавања опасности од природних непогода, пожара, техничко-технолошких несрећа, хемијских, биолошких, нуклеарних и радиолошких контаминација, посљедица ратног разарања и тероризма, епидемија, епизоотија, епифитотија и других несрећа, као и спашавања грађана и материјалних добара угрожених њиховим дјеловањем.

Члан 2

Послови заштите и спашавања су од посебног интереса за Црну Гору.

Члан 3

Заштиту и спашавање спроводе: државни органи, јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: општина), привредна друштва, предузетници и друга правна и физичка лица.

Члан 4

Поједини изрази употријебљени у овом закону имају сљедеће значење:

- **катастрофа** је свака природна непогода, пожар, техничко-технолошка несрећа, хемијска, биолошка, нуклеарна и радиолошка контаминација, посљедица настала ратним разарањем и тероризмом, епидемија, епизоотија и епифитотија, које величином или интензитетом озбиљно угрожавају здравље и људске животе или изазивају штету на имовини веће вриједности и животној средини, а чији настанак није могуће спријечити или посљедице отклонити редовним дјеловањем државних органа и органа општине, на чијем подручју је догађај настао;

- **већа несрећа** је догађај који својим могућим развојем може попримити размјере катастрофе кад, због интензитета и развоја, оперативне јединице за заштиту и спашавање које на подручју његовог настанка врше заштиту и спашавање као редовну активност не могу спријечити ширење тог догађаја или правовремено отклонити његове посљедице;

- **природна непогода** је догађај изазван неконтролисаним дјеловањем природних сила које угрожавају живот и здравље људи и животиња и изазивају штете на имовини и животној средини (земљотреси, поплаве, земљана клизишта, пожари, снијежне лавине, наноси, муње, рушење високих брана и насипа, суше, атмосферске и друге непогоде);

- **техничко-технолошка несрећа** је догађај који је резултат одређених превида и грешака приликом извршавања привредних и других активности или непажње приликом руковања опасним материјама и средствима у производњи, складиштењу и транспорту (пожари, веће

несреће у друмском, жељезничком, ваздушном и поморском саобраћају, несреће у рудницима, индустријске несреће изазване експлозијама и другим техничко-технолошким разлозима, падање радиоактивних киша, дизање прашине и стварање талога, изливање нафте и нафтних деривата и других отровних хемикалија, експлозије гасова и запаљивих течности, као и других запаљивих материја које са ваздухом стварају експлозивне смјесе и других експлозивних материјала већих размјера);

- **акцидент** је несрећа која је изазвана техничко-технолошким процесом, чије посљедице прелазе оквире техничко-технолошког постројења у којем је настала;

- **инцидент** је несрећа која је настала у техничко-технолошком процесу, чије посљедице не прелазе оквире техничко-технолошког постројења у којем је настала;

- **епидемија, епизоотија и епифитотија** су догађаји који доводе до интензивних и масовних појава одређених обољења код људи, животиња и биљака;

- **процјена угрожености** је квалитативна и квантитативна анализа података о могућим опасностима од настанка природних непогода, пожара, техничко-технолошких несрећа, хемијских, биолошких, нуклеарних и радиолошких контаминација, посљедица ратног разарања и тероризма, као и епидемија, епизоотија и епифитотија, са предвиђањима о њиховом могућем даљем току и посљедицама, предлогом степена заштите од ризика и предлогом превентивних и других мјера за заштиту и спашавање;

- **управљање у заштити и спашавању** је одређивање основног циља и планско повезивање учесника заштите и спашавања у јединствену цјелину ради извршавања послова, утврђивање стратегије за постизање тог циља и извршавање задатака;

- **приправност** је правовремено предузимање свих активности којима се повећава и унапређује ефикасност постојећих оперативних јединица за заштиту и спашавање за предузимање мјера заштите и спашавања;

- **мобилизација** је активност којом се оперативне јединице за заштиту и спашавање преводу у стање приправности за организовано укључивање у спровођење мјера за заштиту и спашавање;

- **координирање** је усклађивање дјеловања свих учесника у активностима заштите и спашавања;

- **командовање** је облик руковођења постављен на принципима субординације у додјељивању задатака и при извршавању мјера и активности у заштити и спашавању;

- **спашавање** је предузимање мјера за заштиту људи чији је живот или здравље угрожено, као и животиња, биљака, имовине и културног наслеђа од посљедица природних непогода, пожара, епидемија, епизоотија, епифитотија и других несрећа односно ризика;

- **помоћ** обухвата предузимање мјера и пружање услуга стручних лица, спасилачких јединица и служби, употребу заштитне и спасилачке опреме и средстава за помоћ;

- **отклањање посљедица** подразумијева радње које се предузимају ради елиминисања штетних посљедица и нормализације живота на подручју захваћеном ризиком;

- **опасна материја** је свака материја у чврстом, гасовитом или течном стању која може угрозити животну средину, живот или здравље људи, односно изазвати уништавање или оштећење имовине, са штетним посљедицама за животну и радну средину;

- **ризик** је стварна или могућа опасност или излагање опасности људи, животиња, биљака, имовине и животне средине од природних непогода, пожара, техничко-технолошких несрећа, хемијских, биолошких, нуклеарних и радиолошких контаминација, посљедица ратног разарања и тероризма, као и од епидемија, епизоотија и епифитотија;

- **хитна ситуација** је ситуација у којој физичко или правно лице има потребу за хитном медицинском и другом одговарајућом помоћи;

- **средства за помоћ** су животне намирнице, вода за пиће, одјећа, обућа, лијекови и други

предмети, односно средства која су намијењена за пружање помоћи угроженом и настрадалом становништву ради олакшавања његовог живота.

II. СИСТЕМ ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА

Садржај и активности

Члан 5

Систем заштите и спашавања грађана и материјалних добара обухвата планирање, припремање и спровођење заштите и спашавања.

Систем заштите и спашавања остварује се организованим активностима и поступањима превентивног и оперативног карактера које припремају и спроводе Црна Гора, општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица.

Члан 6

Државни органи, органи општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица дужни су да плански организују и спроводе превентивне и оперативне активности и поступања за заштиту и спашавање.

Члан 7

За ефикасну заштиту становништва и материјалних добара од могућих ризика, државни органи, органи општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица обавезно обезбјеђују средства за заштиту и спашавање и средства за помоћ, као и лица обучена за заштиту и спашавање, у складу са овим законом.

Члан 8

Превентивне активности и поступања за заштиту и спашавање су:

- 1) израда процјене угрожености од могућих ризика;
- 2) израда планова за заштиту и спашавање;
- 3) уређивање простора и изградња објеката који су у функцији заштите и спашавања;
- 4) успостављање система заштите и спашавања;
- 5) обезбјеђивање материјалних средстава, лица и других ресурса потребних за извршавање планираних активности.

Члан 9

Оперативне активности и поступања за заштиту и спашавање су:

- 1) активности и поступања у случају непосредне пријетње од ризика;
- 2) активности и поступања за вријеме ризика;
- 3) активности и поступања за отклањање посљедица.

Члан 10

Активности и поступања које се обавезно спроводе у случају непосредне пријетње од ризика су нарочито:

- 1) прикупљање података о могућем ризику;

2) стављање у функцију система за јављање и обавјештавање учесника у заштити и спашавању;

3) обавјештавање становништва, као и надлежних органа и одговорних лица задужених за заштиту и спашавање;

4) повећање интервентне спремности и активирање надлежних органа и оперативних јединица за заштиту и спашавање;

5) обезбјеђивање јавног реда и мира на угроженом подручју;

6) предузимање других мјера повезаних са заштитом и спашавањем.

Члан 11

Активности и поступања које се обавезно предузимају за вријеме ризика су, нарочито:

1) активирање јединица за заштиту и спашавање;

2) спровођење евакуације и збрињавање становништва и материјалних добара;

3) спрјечавање ширења ризика и посљедица ризика;

4) координација активности учесника у заштити и спашавању.

Члан 12

Активности и поступања које се обавезно спроводе за отклањање посљедица ризика су, нарочито:

1) процјена штете и посљедица;

2) санација подручја захваћеног ризиком;

3) обезбјеђивање и пружање неопходне помоћи угроженом и настрадалом становништву;

4) спровођење здравствених и хигијенско-епидемиолошких мјера;

5) спровођење одговарајуће заштите животиња и биљака и животињских и биљних производа;

6) организовање снабдијевања средствима за помоћ и пружања комуналних услуга, ради брзог нормализовања живота.

Оперативне јединице

Члан 13

Заштиту и спашавање врше оперативне јединице за заштиту и спашавање (у даљем тексту: оперативне јединице).

Члан 14

Оперативне јединице су:

- јединице цивилне заштите;

- јединице за заштиту и спашавање општина (ватрогасне јединице, јединице за пружање помоћи угроженом и настрадалом становништву и друге јединице за заштиту и спашавање), организоване као општинске службе за заштиту и спашавање (у даљем тексту: службе заштите);

- специјалистичке јединице за заштиту и спашавање (у даљем тексту: специјалистичка јединица);

- добровољне јединице за заштиту и спашавање (у даљем тексту: добровољна јединица);
- јединице за заштиту и спашавање привредних друштава, других правних лица и предузетника (у даљем тексту: предузетна јединица);
- јединица за гашење пожара из ваздуха.

Члан 15

Припадници оперативних јединица имају одговарајућа звања и дужни су да за вријеме вршења дужности носе униформу, а у току активности заштите и спашавања људи и материјалних добара дужни су да носе и заштитну и спасилачку опрему.

Звања, ознаке звања, униформу и заштитну и спасилачку опрему припадника оперативних јединица прописује министарство надлежно за послове заштите и спашавања у ванредним ситуацијама (у даљем тексту: Министарство).

Члан 16

Запослени у Министарству на пословима заштите и спашавања дужни су да имају положен стручни испит за рад на пословима заштите и спашавања.

Програм и начин полагања стручног испита из става 1 овог члана утврђује се прописом којим се уређује полагање стручног испита за рад у државним органима.

Члан 17

Припадници оперативних јединица дужни су да се стручно оспособљавају и усавршавају.

Стручно оспособљавање и усавршавање припадника оперативних јединица врши Министарство.

Оперативне јединице, након спровођења програма стручног оспособљавања и усавршавања њихових припадника, најмање једанпут годишње, организују провјеру њиховог знања и о томе воде евиденцију.

Практична обука, спроводи се у општинским службама заштите које за то овласти Министарство.

Програм стручног оспособљавања и усавршавања припадника оперативних јединица, начин спровођења програма и провјере знања у области заштите и спашавања, као и начин вођења евиденција утврђују се прописом Министарства.

Члан 18

Радна мјеста на којима запослени у Министарству остварују увећање зараде из става 1 овог члана утврђују се прописом Владе Црне Горе (у даљем тексту: Влада).

Професионалним спасиоцима се, због посебних услова рада, тежине, природе послова и њихове штетности по здравље, стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, четири мјесеца за сваких 12 мјесеци проведених на раду.

Запосленим у Министарству на пословима заштите и спашавања се, због посебних услова рада, тежине, природе послова и њихове штетности по здравље, на појединим радним мјестима, стаж осигурања рачуна у увећаном трајању.

Радна мјеста из става 4 овог члана, на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, као и степен увећања стажа утврђују се прописом Владе.

+ **Види:**

чл. 25. Закона - 86/2009-1.

Члан 19

За посебне заслуге у развоју система заштите и спашавања и исказану личну пожртвованост у спровођењу заштите и спашавања становништва и материјалних добара учесницима заштите и спашавања Министарство може додијелити награде и признања.

Начин и поступак додјеле награда и признања, као и изглед и садржај признања из става 1 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 20

Министарство је дужно да припаднике оперативне јединице за гашење пожара из ваздуха, а општина професионалне спасиоце, осигура за случај смрти, трајног губитка опште радне способности и привремене неспособности за рад, која може наступити као посљедица несреће настале приликом заштите и спашавању људи и имовине, на вјежбама или за вријеме школовања.

Јављање и обавјештавање

Члан 21

Министарство, преко јединственог оперативног комуникационог центра (у даљем тексту: ОКЦ 112), у хитним ситуацијама прима позиве у вези непосредне пријетње од ризика и настанка ризика и путем средстава везе, примјеном стандардних оперативних поступака, хитно обавјештава надлежне органе и друге учеснике заштите и спашавања и координира дјеловање по позиву.

ОКЦ 112 дјелује као јединствени комуникациони центар за све позиве у хитним ситуацијама на подручју Црне Горе.

Послови ОКЦ 112 врше се у посебној организационој јединици Министарства.

Министарство даје службена саопштења о опасностима наступања ванредног стања, њиховом обиму и активностима и мјерама које је неопходно предузети у заштити и спашавању.

Начин и поступак јављања и обавјештавања, јединствени знакови за јављање и обавјештавање као и други стандардни оперативни поступци из става 1 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 22

За примање позива и обавјештења у вези непосредне пријетње од ризика и настанка ризика, у јавној телекомуникационој мрежи Црне Горе, користи се бесплатни позивни телефонски број 112, као јединствени европски број за хитне интервенције.

Обавјештење о могућности коришћења телефонског броја 112, као и знаци за јављање и обавјештавање морају бити истакнути на видном мјесту у згради у којој је смјештен државни орган, орган општине, привредно друштво, друго правно лице, предузетник, као и у стамбеној згради.

Медији и субјекти из чл. 32, 49 и 50 овог закона дужни су да у случају потребе бесплатно уступе коришћење јавне телекомуникационе мреже и система веза за пренос сигнала и обавјештења у случају непосредне пријетње од ризика и настанка ризика.

Члан 23

Пружаоци јавних телекомуникационих сервиса дужни су да омогуће корисницима јавне телефонске мреже у Црној Гори бесплатно позивање телефонских бројева за хитне

интервенције, као и броја 112, са било којег телефонског уређаја.

Пружаоци јавних телекомуникационих сервиса дужни су да ОКЦ 112 доставе податак о телефонском броју и о локацији броја са којег је позив упућен.

Члан 24

Власници и корисници објеката у којима се окупља већи број људи, као што су школе, саобраћајни терминали, спортске дворане и стадиони, велики трговачки центри, велика производна и друга постројења, као и привредна друштва, друга правна лица и предузетници из чл. 49 и 50 овог закона дужни су да успоставе и одржавају систем јављања и обавјештавања и обезбиједи повезаност система са ОКЦ 112.

Члан 25

Власници и корисници других јавних и пословних објеката, као и стамбених објеката дужни су да на тим објектима омогуће постављање инсталација и уређаја за јављање и обавјештавање.

III. ВАНРЕДНО СТАЊЕ

Члан 26

Управљање у заштити и спашавању, као и ефикасно и цјеловито функционисање система заштите и спашавања у катастрофама и већим несрећама (у даљем тексту: ванредно стање) обезбјеђује се у складу са овим законом.

Члан 27

Ванредно стање проглашава Скупштина Црне Горе.

Ванредно стање проглашава се одмах послје сазнања за непосредну опасност од његовог наступања, а може се прогласити и пошто је наступило ако се опасност није могла предвидјети или, ако због других околности, није могло бити проглашено одмах послје сазнања за непосредну опасност од његовог наступања.

Члан 28

Ванредно стање може се прогласити за територију Црне Горе, општине, или за дио њихове територије.

Ванредно стање за Црну Гору проглашава се ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватило најмање двије општине.

Ванредно стање за општину проглашава се ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватило дио или цијелу општину.

Службена саопштења о опасностима наступања ванредног стања, његовом обиму, активностима и мјерама у заштити и спашавању које треба предузети даје Министарство.

Члан 29

Министарство у ванредним стањима врши послове координирања и командовања оперативним јединицама, спровођења мобилизације, правовременог обавјештавања и контроле спровођења прописаних мјера и активности у заштити и спашавању, осим трагања и спашавања на мору, и води евиденције о оперативним јединицама, средствима и предузетим мјерама у заштити и спашавању у ванредним стањима.

Јединица за гашење пожара из ваздуха организује се у оквиру посебне организационе јединице Министарства.

Начин организовања и дјеловања оперативних јединица, координирање, командовање и мобилизација оперативних јединица у заштити и спашавању у ванредним стањима, евиденције и начин вођења евиденција о оперативним јединицама, средствима и предузетим мјерама у ванредним стањима утврђују се прописом Министарства.

Члан 30

У активностима заштите и спашавања у ванредним стањима, усклађено са дјеловањем оперативних јединица, учествују полиција и Војска Црне Горе (у даљем тексту: Војска).

Учествовање полиције и Војске у активностима заштите и спашавања у ванредним стањима усклађује Министарство, у сарадњи са органом управе надлежним за послове полиције и министарством надлежним за послове одбране.

Члан 31

Министарство може, уколико процијени да ризик може попримити обиљежје веће несреће, ради спрјечавања настанка ванредног стања, наредити активирање оперативних јединица и када ванредно стање није проглашено.

Члан 32

Органи државне управе, органи општине, привредна друштва, друга правна лица и предузетници који врше послове метеорологије, хидрологије, сеизмологије, трагања и спашавања на мору, трагања и спашавања приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству, невладине организације и друга правна лица регистрована за обављање послова у области електроенергетских система, заштите животне средине, изградње објеката, водопривреде, пољопривреде, шумарства, индустрије, поморства, саобраћаја, одржавања путева и комуналних дјелатности, заштите здравља и ветеринарске дјелатности, кад утврде опасност од настанка ванредног стања, дужни су да податке о опасности одмах доставе Министарству.

IV. ПЛАНИРАЊЕ ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА

Члан 33

Основни стратешки документ за управљање ванредним стањима је Национална стратегија за ванредна стања (у даљем тексту: Национална стратегија).

Национална стратегија садржи: основна стратешка рјешења и смјернице за смањење опасности наступања већих несрећа и катастрофа, концепт организованог дјеловања државних органа, органа општине, привредних друштава, других правних лица, предузетника и физичких лица, ради спрјечавања наступања већих несрећа и катастрофа превентивним дјеловањем и ублажавања посљедица, као и обавезе учесника заштите и спашавања.

Члан 34

Заштита и спашавање спроводи се на основу планова за заштиту и спашавање.

Планови за заштиту и спашавање су: национални акциони планови за заштиту и спашавање у ванредним стањима (у даљем тексту: национални акциони план), општински планови за заштиту и спашавање (у даљем тексту: општински план) и планови за заштиту и спашавање привредних друштава, других правних лица и предузетника (у даљем тексту:

предузетни план).

Планови за заштиту и спашавање израђују се на основу елабората о процјени угрожености.

Елаборат из става 3 овог члана чини саставни дио плана за заштиту и спашавање.

Методологија за израду елабората о процјени угрожености, односно планова за заштиту и спашавање утврђује се прописом Министарства.

Члан 35

Национални акциони планови израђују се за све ризике утврђене Националном стратегијом.

Општински планови израђују се за општину, у складу са Националном стратегијом и националним акционим плановима.

Плановима из ст. 1 и 2 овог члана нарочито се утврђују:

- врсте ризика;
- мјере за заштиту и спашавање;
- оперативне јединице;
- људски ресурси и материјално-техничка средства које је могуће ангажовати за попуњавање оперативних јединица;
- начин спровођења приправности и начин мобилизације оперативних јединица;
- одговорност и овлашћења за управљање у заштити и спашавању;
- дјеловање оперативних јединица и других учесника заштите и спашавања;
- начин одржавања реда и безбједности приликом интервенција;
- начин отклањања посљедица ризика;
- начин обезбјеђивања финансијских средстава за спровођење плана;
- друге мјере и активности потребне за спровођење заштите и спашавања.

Општински планови за заштиту и спашавање чине саставни дио националних акционих планова.

Предузетни планови израђују се за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, у складу са овим законом, и морају бити усаглашени са националним акционим плановима и са општинским плановима.

V. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА

Права и обавезе државних органа

Члан 36

Влада:

- доноси Националну стратегију;
- доноси одлуку о обезбјеђивању материјалних резерви за потребе заштите и спашавања;
- одлучује о слању хуманитарне помоћи за заштиту и спашавање другим државама, као и о прихватању хуманитарне помоћи од других држава;

- одређује координациони тим за управљање у ванредним стањима;
- наређује мобилизацију у ванредним стањима;
- одлучује о евакуацији становништва у ванредним стањима;
- утврђује висину накнаде штете настале у ванредним стањима;
- подноси извјештај Скупштини Црне Горе и предсједнику Црне Горе о врсти, узроку и величини насталог ванредног стања, о предузетим мјерама и активностима на заштити и спашавању и о процјенама везаним за даљи могући развој ситуације;
- подноси годишњи извјештај о раду надлежном радном тијелу Скупштине Црне Горе;
- одређује Дан заштите и спашавања;
- врши и друге послове утврђене законом.

Члан 37

Министарство:

- предлаже Националну стратегију;
- доноси националне акционе планове за заштиту и спашавање;
- даје сагласност на општинске планове, као и на предузетне планове, по прибављеном мишљењу општине;
- утврђује програме за опремање и развој система заштите и спашавања у Црној Гори, даје упутства за управљање у заштити и спашавању и предлаже мјере учесницима заштите и спашавања;
- прати и анализира стање у области заштите и спашавања;
- прикупља податке о пријетњама, узроцима и посљедицама ванредних стања;
- врши контролу мобилности и интервентне спремности оперативних јединица;
- врши инспекцијски надзор над објектима и инсталацијама у вези примјене мјера заштите од пожара, експлозија и других ризика који могу угрозити људе и материјална добра;
- прописује техничке стандарде система заштите и спашавања у складу са међународним стандардима;
- сарађује са надлежним органима других држава и међународним организацијама и институцијама;
- одлучује о слању у иностранство оперативних јединица на обуку, вјежбе и хуманитарне активности, уз сагласност Главног града, Пријестонице и општина;
- тражи помоћ од других држава у случају настанка ванредног стања;
- врши и друге послове утврђене законом.

Члан 38

Други државни органи:

- врше процјену опасности наступања ванредних стања, у оквиру својих надлежности;
- обезбјеђују оспособљавање запослених и предузимају мјере и активности потребне за ефикасно извршавање послова заштите и спашавања у случају ванредног стања;
- обезбјеђују правовремену припрему и давање Министарству података и информација од значаја за заштиту и спашавање;

- врше и друге послове утврђене законом.

Члан 39

Орган државне управе надлежан за послове хидрометеорологије дужан је да Министарству пружи стручну помоћ и достави метеоролошке и хидролошке информације, прогнозе и упозорења о условима који претходе атмосферским и хидролошким елементарним непогодама и акцидентним загађењима ваздуха и вода, као и о току њиховог трајања.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који обављају метеоролошка и хидролошка мјерења и осматрања дужна су да расположиве податке и информације о стању вода и атмосфере, прикупљене у зони и у вријеме дејства појава које проузрокују непогоде и акциденте из става 1 овог члана, достављају органу државне управе надлежном за послове хидрометеорологије и Министарству.

Члан 40

Орган државне управе надлежан за послове сеизмологије дужан је да Министарству даје саопштења и стручне информације у вези са настанком земљотреса, као и прогнозу врсте и обима посљедица њиховог дејства на лица, имовину и животну средину.

У случају настанка ванредног стања проузрокованог разорним земљотресом, орган државне управе надлежан за послове сеизмологије и Министарство дужни су да сачине анализу ефеката разорног земљотреса на људима, грађевинским објектима и животној средини на угроженом подручју.

Орган државне управе надлежан за послове сеизмологије и Министарство дужни су да Влади, најкасније у року од 30 дана од настанка разорног земљотреса, доставе детаљни извјештај са анализом ванредног стања изазваног дејством разорног земљотреса и његових разорних ефеката.

Права и обавезе општине

Члан 41

Општина, у остваривању права и обавеза у области заштите и спашавања:

- најмање једном годишње, разматра стање заштите и спашавања;
- утврђује изворе и начин финансирања система заштите и спашавања на свом подручју;
- доноси општински план;
- организује и опрема службу заштите;
- одлучује о висини средстава из буџета за накнаду штете проузроковане ризиком;
- одређује, на основу процјене опасности од настанка техничко-технолошке или друге несреће, привредна друштва, друга правна лица и предузетнике који су у обавези да организују предузетне јединице, уз сагласност Министарства;
- врши и друге послове заштите и спашавања утврђене законом.

Члан 42

У случају непосредне пријетње од ризика или за вријеме ризика на подручју општине, предсједник општине има право и обавезу да мобилише све људске и материјалне ресурсе са подручја те општине, у складу са општинским планом.

Мобилисана лица у складу са ставом 1 овог члана имају право на накнаду трошкова из

буџета општине, у складу са прописом општине.

У случају када служба заштите, предузетне и друге оперативне јединице на подручју општине нијесу у могућности да отклоне ризик, Министарство је дужно да пружи одговарајућу помоћ општини, на њен захтјев.

Члан 43

Служба заштите је професионална служба организована у складу са посебним законом.

Служба заштите врши нарочито сљедеће послове:

- пружање помоћи угроженом и настрадалом становништву;
- гашење пожара и спашавање приликом пожара;
- спашавање из рушевина, земљаних клизишта и снијежних лавина;
- спашавање приликом поплава и других временских непогода и еколошких и других несрећа на мору, ријекама и језерима;
- спашавање у планинама;
- спашавање у јамама;
- спашавање приликом саобраћајних несрећа;
- спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству;
- спашавање приликом рударских несрећа.

Члан 44

Рад службе заштите заснива се на принципима командовања.

Службом заштите руководи командир службе.

Командир службе може да буде лице које има најмање VII степен стручне спреме техничке струке, положен стручни испит за вршење послова руковођења службом заштите и пет година радног искуства на пословима заштите и спашавања.

Програм и начин полагања стручног испита из става 3 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 45

Службе заштите дужне су да воде прописану евиденцију о свим својим активностима на заштити и спашавању.

Службе заштите дужне су да Министарству и предсједнику општине достављају годишњи извјештај о раду.

Начин вођења евиденције из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 46

Професионални спасилац, поред општих услова за заснивање радног односа, мора да испуњава и посебне услове, и то:

- 1) да има најмање III степен стручне спреме и положен стручни испит за рад на пословима заштите и спашавања;
- 2) да није старији од 25 година живота приликом првог заснивања радног односа у служби заштите;
- 3) да је психички и физички способан за вршење послова заштите и спашавања.

Програм и начин полагања стручног испита из става 1 тачка 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Психофизичке способности за вршење послова из става 1 тачка 3 овог члана утврђују се прописом који доноси Министарство у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља.

Права и обавезе привредних друштава, других правних лица и предузетника

Члан 47

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да, под условима и на начин прописан законом, учествују у заштити и спашавању људи и материјалних добара и да ставе на располагање алат, превозна, техничка и друга потребна средства за заштиту и спашавање.

Лица из става 1 овог члана дужна су да у спровођењу мјера заштите и спашавања поступају у складу са законом, плановима за заштиту и спашавање и општим актима.

Члан 48

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да упознају запослене са планираним мјерама приправности за заштиту и спашавање и за отклањање посљедица ризика.

Члан 49

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који обављају дјелатност која може угрозити живот или здравље људи или животну средину, а нарочито правна лица која врше послове производње, преноса и дистрибуције електричне енергије и воде, као и правна лица из члана 50 овог закона, дужна су да израде предузетне планове.

Лица из става 1 овог члана дужна су да, у складу са предузетим плановима, опреме и оспособе за дјеловање одређени број запослених и да омогуће њихово учешће у оперативним јединицама, на позив Министарства, односно надлежног органа општине.

Члан 50

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који производе, превозе, прерађују, складиште или у технолошком процесу поступају са опасним материјама дужни су да обавјештавају Министарство о врстама и количинама опасних материја којима располажу и другим подацима од значаја за заштиту и спашавање, без накнаде.

Подаци из става 1 овог члана су повјерљиви подаци и могу се користити само за потребе заштите и спашавања.

Члан 51

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који имају предузетне јединице дужни су да их, у случају ванредног стања, ставе на располагање Министарству.

Права и обавезе грађана

Општа права и обавезе

Члан 52

Грађанин је дужан да се брине за своју личну безбједност и заштиту и да спроводи мјере личне и колективне заштите.

Под мјерама личне и колективне заштите подразумијевају се посебно самопомоћ и прва помоћ, премјештање лица, збрињавање дјеце, болесних и немоћних лица, као и друге мјере заштите и спашавања које не трпе одлагање.

Спровођење мјера личне и колективне заштите заснива се на начелу солидарности и колективне помоћи грађана.

Члан 53

Грађанин је дужан да спроводи мјере заштите и спашавања и да учествује у заштити и спашавању, на начин прописан законом.

Члан 54

Грађанин има право и обавезу да се оспособљава за заштиту и спашавање.

Грађани се за заштиту и спашавање оспособљавају и усавршавају путем:

- редовног система васпитања и образовања;
- система и програма информативно-промотивног и образовног дјеловања;
- програма оспособљавања које спроводе хуманитарне организације и невладине организације, које се баве одређеним облицима заштите и спашавања;
- припреме и спровођења одговарајућих вјежби за заштиту и спашавање.

Члан 55

Грађанин има право на потпуну и правовремену информацију о могућности настанка ризика, као и о начину и мјерама које треба предузети ради заштите и спашавања.

Цивилна заштита

Члан 56

Цивилна заштита је дио јединственог система заштите и спашавања у ванредним стањима.

Цивилну заштиту чине јединице цивилне заштите, заштитна и спасилачка опрема, објекти и уређаји.

Члан 57

Грађанин је обвезник цивилне заштите.

Обавеза учествовања у цивилној заштити почиње са навршених 18 година живота и траје до навршене 63 године старости (мушкарци) односно 55 година (жене).

У цивилну заштиту не распоређују се:

- 1) лица распоређена у Војсци;
- 2) запослени у органима државне управе распоређени на пословима одбране, заштите и спашавања, полицијским пословима и пословима извршења кривичних санкција, као и запослени у привредним друштвима и другим правним лицима распоређени на пословима одбране;

- 3) запослени у правосудним органима;
- 4) труднице, мајке, самохрани родитељи и стараоци који имају, односно врше старатељство над једним дијететом млађим од седам година живота, односно двоје или више дјецe млађе од 10 година живота;
- 5) лица код којих је утврђена неспособност за учешће у цивилној заштити;
- 6) стараоци старих и изнемоглих лица;
- 7) страни држављани.

Члан 58

Здравствену способност грађана за обављање задатака цивилне заштите утврђују надлежне здравствене установе, у складу са прописом који доноси Министарство, у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља.

Члан 59

У цивилној заштити добровољно могу учествовати сви мушкарци и жене старији од 15 година живота, са правима и дужностима припадника цивилне заштите.

Члан 60

Припадницима цивилне заштите издаје се књижица цивилне заштите.

Облик и садржај књижице из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 61

Грађани су дужни да јединицама цивилне заштите дају на коришћење возила, машине, опрему и друга материјална средства, земљиште, објекте, уређаје и изворе енергије (у даљем тексту: материјална обавеза) потребне за заштиту и спашавање у ванредним стањима, уколико нијесу предмет материјалне обавезе за потребе одбране.

Материјалном обавезом се сматра и постављање средстава и уређаја за посматрање, јављање и обавјештавање на пословним и другим зградама, а изузетно и на стамбеним зградама, ако та средства и уређаје није могуће поставити на другим објектима.

Грађанин коме је одређена материјална обавеза не смије спријечити постављање средстава и уређаја из става 2 овог члана.

Материјална обавеза може се одредити и правним лицима и предузетницима, изузев за средства и опрему који су распоређени за потребе одбране земље или су намијењени за здравствену заштиту, односно за заштиту и спашавање, у складу са овим законом.

Члан 62

Висина накнаде за извршавање материјалне обавезе, као и накнаде за оштећена, уништена или нестала средства дата у извршавању материјалне обавезе у ванредним стањима утврђује се прописом Министарства.

Члан 63

Грађанин који је обвезник цивилне заштите или материјалне обавезе мора се одазвати позиву Министарства на одређеном мјесту и у одређено вријеме, односно извршити материјалну обавезу на основу позива Министарства.

Ако се лице из става 1 овог члана не одазове на позив и не оправда изостанак, може се

издати налог за његово привођење, уз асистенцију полиције.

Специјалистичке јединице

Члан 64

Специјалистичке јединице чине грађани који добровољно врше активности заштите и спашавања организовани у спасилачка друштва, организације Црвеног крста, планинарске службе спашавања, спелеолошка друштва, ронилачка друштва, кинолошка друштва, извиђачке и скаутске организације, клубове радио-аматера и друга слична друштва.

Специјалистичке јединице дужне су да учествују у заштити и спашавању у ванредним стањима на позив Министарства.

Учесници у активностима заштите и спашавања из става 1 овога члана имају право на накнаду трошкова, у складу са прописом Министарства.

Члан 65

Министарство, у циљу ефикасне употребе и координираног дјеловања у ванредним стањима, закључује уговоре са специјалистичким јединицама, којим се одређују: дежурство специјалистичких јединица, непосредне активности током заштите и спашавања, накнада за њихово дежурство и активности и друга питања од значаја за спровођење заштите и спашавања.

Специјалистичке јединице дужне су да средства од уговорене накнаде из става 1 овог члана, у износу од 50%, користе за набавку нове опреме и усавршавање и оспособљавање својих припадника.

Начин употребе специјалистичких јединица и начин утврђивања висине накнаде за њихово дежурство и активности из става 1 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 66

Црвени крст Црне Горе, као дио система заштите и спашавања у ванредним стањима, нарочито:

- врши послове службе тражења ради прикупљања и евидентирања података о евакуисаним, избјеглим, расељеним и несталим лицима;

- учествује у прихвату и смјештају евакуисаног становништва, избјеглих и расељених лица, пружању помоћи у спровођењу других мјера које могу допринијети збрињавању настрадалог и угроженог становништва, избјеглих и расељених лица;

- покреће, организује, спроводи или учествује у акцијама солидарности за помоћ угроженим лицима;

- организује и оспособљава екипе за дјеловање у области социјалне заштите, хигијенско-епидемиолошке заштите, његе повријеђених и обољелих, спашавања на води и планини и психосоцијалну подршку становништву и

- врши популарисање и организује акције добровољног давања крви, у сарадњи са здравственим установама за трансфузију крви, води евиденцију о добровољним даваоцима крви, утврђује услове за додјелу признања добровољним даваоцима крви и додјељује признања.

Добровољне јединице

Члан 67

Ради организованог добровољног учествовања грађана у заштити и спашавању људи и материјалних добара угрожених ванредним стањима, као и ради пропагирања заштите и спашавања, привредна друштва, предузетници и друга правна и физичка лица могу организовати добровољне јединице.

Члан 68

У добровољним јединицама могу учествовати и професионални спасиоци.

Добровољном јединицом руководи лице које испуњава услове из члана 44 став 3 овог закона.

Члан 69

Професионални спасиоци који учествују у добровољним јединицама имају иста права, обавезе и одговорности које имају као припадници службе заштите.

Члан 70

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да добровољним јединицама обезбиједи средства за извршење обавеза предвиђених националним акционим планом.

У добровољним јединицама мора се обезбиједити непрекидно дежурство.

Члан 71

Чланови добровољних јединица ангажовани у заштити и спашавању имају, за вријеме одсуствовања са рада, право на накнаду.

Накнаду из става 1 овог члана исплаћују привредна друштва, друга правна лица и предузетници код којих су запослени чланови добровољних јединица, у висини њихове зараде.

Средства исплаћена у складу са ставом 2 овог члана падају на терет општине на чијој територији је вршена заштита и спашавање, односно на територији на којој су дјеловале добровољне јединице.

Припадници добровољних јединица који су незапослени, за учествовање у акцијама заштите и спашавања могу од општине да захтијевају накнаду, у року од 30 дана од дана завршетка акције заштите и спашавања, у висини коју одређује општина.

Члан 72

Добровољне јединице дужне су да воде евиденцију о свим активностима на заштити и спашавању.

Начин вођења евиденције из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Добровољне јединице дужне су да Министарству и предсједнику општине достављају годишњи и мјесечни извјештај о раду.

Члан 73

Ради остваривања заједничких циљева, добровољне јединице за заштиту и спашавање могу се удруживати у савез добровољних јединица за заштиту и спашавање, у складу са законом.

Савез добровољних јединица за заштиту и спашавање нарочито:

- 1) иницира предлагање мјера за унапрјеђење заштите и спашавања;
- 2) пружа стручну помоћ добровољним јединицама за заштиту и спашавање;
- 3) брине се о стручном оспособљавању припадника добровољних јединица за заштиту и спашавање;
- 4) иницира доношење правила којима се регулишу поједина питања, за која су чланови заинтересовани да буду јединствено регулисана.

VI. МЈЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ И СПАШАВАЊЕ

Члан 74

Мјере за заштиту и спашавање су:

- 1) евакуација;
- 2) склањање;
- 3) збрињавање настрадалог и угроженог становништва;
- 4) радиолошка, хемијска и биолошка заштита;
- 5) спашавање из рушевина;
- 6) заштита и спашавање од поплава;
- 7) заштита и спашавање од пожара;
- 8) заштита од неексплодираних убојних и експлозивних средстава;
- 9) прва медицинска помоћ;
- 10) заштита и спашавање животиња и производа животињског поријекла;
- 11) заштита и спашавање биљака и производа биљног поријекла;
- 12) трагање и спашавање на мору;
- 13) трагање и спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству;
- 14) асанација терена;
- 15) техничка заштита лица, простора и објеката.

1) Евакуација

Члан 75

Евакуацијом се врши планско, организовано и контролисано премјештање становништва и материјалних добара Црне Горе из угрожених у релативно безбједна подручја.

Евакуација се изводи уколико другим мјерама није могуће спријечити ефекте ризика који могу довести до великих људских жртава и материјалних губитака.

Члан 76

Становништво подручја на коме је наређена евакуација мора се преселити у другу општину на одређено мјесто и у одређено вријеме.

Пресељење становништва у другу општину не смије да доведе до нарушавања извршавања њених функција.

Трошкови смјештаја евакуисаног становништва обезбјеђују се у буџету Црне Горе.

2) Склањање

Члан 77

Склањање обухвата планирање, изградњу, одржавање и коришћење склоништа, као и склањање становништва и материјалних добара.

Склоништа се планирају и граде као јавна склоништа, у складу са законом.

Обавезу изградње јавних склоништа има Црна Гора.

Мишљење на планска документа, као и сагласност на техничку документацију, у погледу примјене техничких норматива за изградњу склоништа, даје Министарство.

Технички нормативи за изградњу склоништа из става 4 овог члана уређују се прописом Министарства.

Члан 78

Склоништа се граде као двонамјенски објекти, при чему се не смије угрозити њихова заштитна функција.

О давању склоништа на коришћење за друге намјене одлучује Министарство.

У случају ризика, односно ванредног стања, склониште мора да се одмах стави у функцију основне намјене.

Грађевински захвати којима се смањује заштитна функција склоништа нијесу дозвољени.

Члан 79

О одржавању склоништа стара се Министарство.

Начин одржавања склоништа из става 1 овог члана, као и начин коришћења склоништа из члана 78 овог закона, ближе се уређује прописом Министарства.

3) Збрињавање настрадалог и угроженог становништва

Члан 80

Збрињавање настрадалог и угроженог становништва обухвата прихватање, смјештај и обезбјеђивање основних услова за живот настрадалог и угроженог становништва.

Црна Гора и општина су дужне да обезбиједи смјештај и хитно збрињавање становништва које је, због ризика, остало без дома и средстава за живот и које се, због угрожености, налази изван мјеста становања.

Трошкови смјештаја и обезбјеђења основних услова за живот становништва из става 2 овог члана падају на терет Црне Горе и општине из које се врши збрињавање становништва.

4) Радиолошка, хемијска и биолошка заштита

Члан 81

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита обухвата мјере и средства за правовремено откривање и праћење опасности од последица несрећа изазваних опасним материјама и радиолошким, хемијским и биолошким оружјем, као и предузимање мјера за заштиту и одстрањивање њихових последица.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који врше дјелатност производње и складиштења опасних материја, превоза, снабдијевања водом, производње, промета и складиштења животиња, лијекова и сточне хране, здравствене заштите, као и образовања, васпитања и социјалне заштите, дужни су да у објектима у којима врше дјелатност, на уређајима и средствима којима врше дјелатност, обезбиједе заштитна средства и спроводе заштиту из става 1 овог члана.

5) Заштита и спашавање из рушевина

Члан 82

Спашавање из рушевина обухвата мјере и активности за заштиту од рушења, извиђање рушеvine, проналажење затрпаних, осигуравање конструкције оштећених и измјештених дјелова објекта ради спрјечавања додатног рушења, предузимање мјера заштите од додатних ризика, извлачење затрпаних, пружање прве медицинске помоћи и извлачење материјалних добара.

6) Заштита и спашавање од поплава

Члан 83

Заштита и спашавање од поплава обухвата регулисање водотока, изградњу заштитних објеката, одржавање и санирање оштећених дјелова заштитних објеката, посматрање и извиђање стања водотока и високих брана, заштитних објеката и околине, обиљежавање висинских кота плавног таласа, правремено јављање и обавјештавање становништва угроженог подручја, спровођење евакуације становништва и материјалних добара из угроженог подручја, обезбјеђивање прелаза и превоза преко воде, спашавање угрожених лица на и под водом, црпљење воде из поплавлених објеката и извлачење утопљеника, обезбјеђивање становништву поплавлених подручја основних услова за живот и учешће у санирању посљедица изазваних поплавама.

7) Заштита и спашавање од пожара

Члан 84

Државни органи, органи општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица дужни су да, под условима и на начин прописан овим законом, учествују у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и да ставе на располагање свој алат, превозна, техничка и друга потребна средства за гашење и спашавање људи и материјалних добара угрожених пожаром.

Члан 85

Мјере за заштиту од пожара, у смислу овог закона, нарочито, су:

1) избор локације и диспозиције објеката, као и избор материјала, уређаја, инсталација и конструкција којима ће се спријечити или свести на најмању мјеру могућност избијања и ширења пожара;

2) изградња прилазних путева и пролаза;

3) обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара;

4) избор технолошких процеса и одржавање уређаја којима се обезбјеђује заштита од пожара;

5) забрана употребе отворене ватре и других извора паљења у објектима и просторијама

у којима би због тога могло доћи до пожара;

6) постављање уређаја за аутоматско јављање о пожару, уређаја за гашење пожара и спрјечавање његовог ширења, уређаја за мјерење концентрације експлозивних смјеша (гасови, паре и прашина) и других уређаја за контролу безбједности одвијања технолошког процеса;

7) одржавање и контрола исправности уређаја и инсталација чија неисправност може утицати на настанак и ширење пожара;

8) организовање осматрачке службе и обезбјеђење опреме и средстава за гашење шумских пожара.

Ради спровођења мјера из става 1 овог члана, просторни односно урбанистички план, са детаљном разрадом, садржи и:

1) систем објеката водоснабдијевања, са примарном и секундарном мрежом и одговарајућим капацитетима за потребе заштите од пожара;

2) удаљеност између зона предвиђених за стамбене и јавне објекте и зона предвиђених за индустријске објекте, складишта запаљивих течности, гасова и експлозивних материјала;

3) удаљеност између објеката различите намјене унутар индустријске зоне и

4) ширину путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за вријеме гашења пожара.

Члан 86

У просторно-планској документацији за стамбене објекте са четири и више надземних етажа, за објекте намијењене за јавну употребу у којим се окупља или борави, односно ради већи број лица (болнице, хотели, пансиони, спортске и друге дворане, робне куће, школе, саобраћајне станице, аеродроми и други слични објекти), као и за индустријске објекте, одређују се пожарни сектори.

Пожарни сектор, у смислу овог закона, представља простор могућег ширења пожара.

Члан 87

Из пожарних сектора у објектима из члана 86 овог закона, мора бити омогућена безбједна евакуација у случају пожара, путеви евакуације морају имати довољну пропусност и на безбједан начин морају бити заштићени од ватре и дима.

Пожарни сектори одређују се на основу стандарда и анализе пожарног оптерећења, начина ширења пожара, пожарног ризика и материјалне вриједности објекта или његовог дијела.

Члан 88

У јавним, пословним објектима површине преко 1000 m², као и индустријским објектима, објектима са високим пожарним оптерећењем, гаражама (средњим и великим) и објектима у којима се окупља већи број лица обавезно се изводи стабилна инсталација за гашење пожара.

Стабилну инсталацију за гашење пожара може да изводи привредно друштво, друго правно лице или предузетник који испуњава услове у погледу техничке и стручне оспособљености. Услови у погледу техничке и стручне оспособљености из овог става утврђују се прописом који доноси Министарство.

Техничке захтјеве за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија утврђују се прописом Министарства.

+ **Види:**

Члан 89

Прије почетка изградње или реконструкције инвестиционог објекта, инвеститор је дужан да прибави сагласност Министарства у погледу заштите од пожара и експлозија на ревидирану техничку документацију - пројекат, односно елаборат заштите од пожара, осим за:

- породичне стамбене зграде намијењене за становање, површине до 500 m² и са највише четири засебне стамбене јединице;

- објекте за које се издају привремени урбанистичко технички услови, површине до 100 m² затвореног простора, а у којима се не држе боје и лакови и друге лако запаљиве материје;

- објекте типа: потпорни зидови, шеталишта, паркови итд.

За објекте за које грађевинску дозволу издаје орган државне управе надлежан за послове изградње објекта, главни пројекат садржи пројекат заштите од пожара, односно пројекат заштите од пожара са зонама опасности, у складу са планском, односно техничком документацијом.

За објекте за које грађевинску дозволу издаје надлежни орган локалне управе, главни пројекат садржи елаборат заштите од пожара.

+ **Види:**

чл. 2. Закона - 32/2011-29.

Члан 90

Одобрење за употребу изграђеног или реконструисаног објекта за који Министарство издаје противпожарну сагласност може се издати када се, у складу са прописима о изградњи објекта, утврди да су у њима обезбијеђене мјере заштите од пожара предвиђене у планској и техничкој документацији.

+ **Види:**

чл. 3. Закона - 32/2011-29.

Члан 91

Ради заштите од пожара електричне, вентилационе, гасне, нафтоводне, топловодне, громобранске, поштанске, телеграфске, телефонске и друге инсталације и уређаји, као и димоводи, морају се поставити, односно изводити, користити и одржавати према прописаним техничким нормативима и обавезним стандардима, као и упутствима произвођача, о чему мора постојати документација.

Инсталације и уређаји из става 1 овог члана, као и димоводи и ложишта, могу се употребљавати само ако су исправни и ако су правилно постављени.

Члан 92

Запаљиве материје могу се држати и складиштити само у објектима који су за то намијењени или преуређени у складу са техничким и другим прописима.

Члан 93

Отворена ватра (отворена ложишта, отворени пламен и сл), која се користи у технолошким процесима, може се употребљавати само у складу са техничким и другим прописима.

Члан 94

Технолошки процеси у којима се користе или производе лако запаљиве и експлозивне материје или стварају експлозивне смјеше могу се вршити само у објектима или просторијама који су од других објеката или просторија међусобно противпожарно одвојени.

Технолошки процеси из става 1 овог члана морају бити организовани на начин да, зависно од природе и услова производње, опасност од пожара буде отклоњена.

У објектима и просторијама у којима се врше технолошки процеси из става 1 овог члана морају се поставити уређаји за аутоматско јављање о пожару, уређаји за мјерење концентрације запаљивих експлозивних смјеша и уређаји, апарати и средства за гашење пожара.

Члан 95

Лако запаљиви предмети (сировине, готови производи, амбалажа и др) не могу се смјештати на удаљености мањој од шест метара од објекта или дијела објекта.

Лако запаљиви предмети не смију се смјештати у поткровљима зграда, терасама, степенишном простору, подрумима, гаражама, ходницима и осталим пролазима.

У објектима и просторијама у којима се складиште и држе лако запаљиви предмети морају се обезбиједити слободни пролази и прилази до уређаја за гашење пожара.

Члан 96

У објектима и просторијама у којима се производе, прерађују, користе и држе запаљиве течности, запаљиви гасови, експлозивне и друге лако запаљиве материје или се стварају експлозивне смјеше, забрањено је:

- 1) пушење, употреба отворене ватре, свјетиљки са пламеном и средстава за паљење;
- 2) коришћење уређаја и инсталација које могу изазвати пожар и експлозију;
- 3) употреба алата који варничи;
- 4) коришћење грејних уређаја са отвореном ватром, ужареним и прекомјерно загријаним површинама;
- 5) држање и смјештај материјала који је склон samozапалењу.

Знаци забране из става 1 овог члана морају се истаћи на видном мјесту.

Члан 97

При изградњи или реконструкцији водоводне мреже у насељеним мјестима обезбиједиће се проточни капацитет, притисак и хидрантска мрежа, који су потребни за ефикасно гашење пожара, а ако се то не може постићи, вода ће се обезбиједити из бунара, резервоара, изградњом приступних путева до изворишта вода или на други начин.

Члан 98

Увозник, односно заступник страног правног лица које врши дјелатност производње или промета уређаја, опреме и средстава за заштиту од пожара и експлозије дужан је да, прије њиховог стављања у промет, прибави сертификат или други документ о усаглашености од стране овлашћене институције, у смислу прописа о стандардизацији, а за опрему која се користи у технолошким и другим процесима са лако запаљивим или експлозивним материјама дужан је да стави на увид увјерење о извршеном испитивању и њиховој усклађености са домаћим прописима и стандардима о заштити од пожара и експлозије.

Члан 99

Корисници опреме за гашење пожара дужни су да обезбиједи њено редовно испитивање према упутствима произвођача, односно прописаним стандардима.

Испитивање противпожарних апарата, који се налазе у промету или у употреби, могу да врше привредна друштва, друга правна лица и предузетници који су за обављање те дјелатности регистровани и овлашћени од стране произвођача и који имају одговарајућу опрему и стручни кадар у складу са прописом који доноси Министарство.

О извршним испитивањима и прегледима корисник води евиденцију која садржи идентификациони број апарата, име запосленог који врши испитивање и датум испитивања.

Члан 100

Корисник објекта у којем је уграђен систем за аутоматско јављање о пожару, хидрантска мрежа, уређаји за контролу и заштитно дјеловање и уређаји за спрјечавање ширења пожара дужан је да обезбиједи њихову исправност и функционалност, као и њихово редовно испитивање, према упутству произвођача, а најмање једном у шест мјесеци, о чему је дужан да води евиденцију.

Члан 101

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да обезбиједи да се запослени, према посебно утврђеном програму, упознају са опасностима од пожара везаним за послове и задатке на које су распоређени, као и са мјерама и средствима за гашење пожара, практичном употребом приручних апарата, уређаја, опреме и средстава за гашење пожара и са материјалном и другом одговорношћу због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да најмање једном годишње врше провјеру знања запослених, у складу са општим актом из члана 102 овог закона, о чему мора постојати документација.

Члан 102

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да општим актом утврде мјере у вези са спровођењем и унапређењем заштите од пожара, да одреде одговорно лице које је дужно да се стара о спровођењу мјера заштите од пожара и да обезбиједи да то лице буде стручно оспособљено за успјешно вршење послова заштите од пожара.

Изузетно, привредна друштва, друга правна лица и предузетници из става 1 овог члана могу повјерити спровођење мјера за заштиту од пожара другом привредном друштву, предузетнику или правном лицу, који су регистровани за ту дјелатност.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници из става 1 овог члана, полазећи до својих услова и потреба, а у складу са овим законом, утврдиће општим актом, нарочито:

1) мјере заштите од пожара за технолошке јединице гдје постоји опасност од пожара, уз ближу разраду обавеза сваког запосленог у погледу контроле и спровођења прописа из области заштите од пожара;

2) начин вршења унутрашње контроле спровођења заштите од пожара, као и дужности, одговорности и овлашћења запослених који ту контролу непосредно врше;

3) поступак и начин упознавања запослених приликом ступања на рад или распоређивања на друго радно мјесто са опасностима од пожара везаним за то радно

мјесто, као и начин обучавања и провјере знања запослених у руковању средствима и опремом за гашење пожара;

4) просторије, просторе и мјеста на којима се не смије производити, користити или преносити отворена ватра;

5) врсту и количину опреме и средстава за гашење пожара, распоред опреме и средстава, као и вријеме испитивања њихове исправности;

6) задатке и одговорности руководећих лица у вези са спровођењем мјера заштите од пожара;

7) одговорност запослених због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара;

8) обавезе запослених у случају избијања пожара.

На општи акт из става 1 овог члана сагласност даје Министарство.

Члан 103

Послове противпожарног обезбјеђења објеката не може да врши лице:

1) које је осуђивано за кривично дјело против уставног уређења, кривична дјела против привреде и имовине, против службене дужности и вршења јавних овлашћења или за друга кривична дјела учињена из користољубља и других нечасних побуда;

2) којем је правоснажном пресудом изречена мјера забране вршења позива, дјелатности и дужности, док мјера траје;

3) које није физички и психички способно за вршење тих послова;

4) које није завршило IV степен стручне спреме.

Физичка и психичка способност за вршење послова противпожарног обезбјеђења објеката врши се у складу са прописом који доноси Министарство, у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља.

+ **Види:**

[Исправку - 5/2008-29.](#)

Члан 104

Забрањено је ложити ватру и остављати запаљене предмете на мјестима на којима постоји повећана опасност од избијања и ширења пожара (у парковима, путним појасевима и на другим мјестима на којима постоји сасушена трава, лишће и други лако запаљиви предмети и материје).

Забране из става 1 овог члана обиљежавају се прописаним знацима.

Знаке забране из става 2 овог члана поставља и о њиховом одржавању стара се привредно друштво, предузетник или друго правно лице које газдује шумама.

Облик, величина и постављање знакова забране из става 2 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 105

Поред услова одређених прописом о камповању, простор одређен за камповање мора испуњавати и слjedeће услове:

1) да се не налази у близини складишта запаљивих течности и гасова;

2) да је, уколико се налази у шуми или поред шуме, одвојен од шуме заштитним просјеком ширине која не смије бити мања од једне и по висине највишег стабла од ивице просјека четинарске шуме, односно половине висине највишег стабла од ивице листопадне шуме.

Члан 106

Ради спрјечавања избијања и ширења пожара у камповима, привредна друштва, друга правна лица и предузетници који су основали камп дужни су да имају исправне апарате за гашење пожара, бурад са водом, сандуке са пијеском, потребан алат и другу прописану опрему.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који су основали камп дужни су да из заштитног појаса уклоне лишће, грање, жбуње и друге запаљиве предмете и материје.

8) Заштита од неексплодираних убојних средстава

Члан 107

Заштита од неексплодираних убојних средстава обухвата претраживање терена и проналажење, односно случајно проналажење неексплодираних убојних средстава, обиљежавање и обезбјеђивање терена, онеспособљавање и уништавање свих врста неексплодираних експлозивних средстава на мјесту проналажења, транспорт до предвиђеног и уређеног мјеста за уништавање и безбједносне мјере за вријеме транспорта.

9) Прва медицинска помоћ

Члан 108

Прва медицинска помоћ обухвата предузимање хигијенско-епидемиолошких мјера, указивање прве медицинске помоћи стандардним и приручним средствима на мјесту повређивања - оболијевања, медицинску тријажу повријеђених и обољелих и транспорт до најближе здравствене установе.

10) Заштита и спашавање животиња и производа животињског поријекла

Члан 109

Заштита и спашавање животиња и производа животињског поријекла обухвата заштиту животиња и производа животињског поријекла од дјеловања природних непогода, епизоотија, епифитотија и других несрећа и указивање прве ветеринарске помоћи повријеђеној, обољелој и контаминираној стоци стандардним и приручним средствима на мјесту повређивања.

11) Заштита и спашавање биљака и производа биљног поријекла

Члан 110

Заштита и спашавање биљака и производа биљног поријекла обухвата заштиту од биљних болести, епифитотних штеточина, плевела, радиолошке, хемијске и биолошке контаминације и других врста угрожавања.

12) Трагање и спашавање на мору

Члан 111

Трагање и спашавање на мору подразумијева обавезу пружања свих видова помоћи и спашавања угрожених лица, бродова и ствари у унутрашњим морским водама и територијалном мору, у складу са посебним законом.

Члан 112

Трагање и спашавање ствари у власништву домаћих правних и физичких лица је обавезно, под условом да се тиме не угрожава безбједност и сигурност лица, брода, чамца или другог пловног објекта или других средстава која обављају трагање и спашавање.

Трагање и спашавање ствари у страном власништву је обавезно ако се трагањем и спашавањем отклања настала штета или се отклањају ризици за безбједност и сигурност пловидбе.

13) Трагање и спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству

Члан 113

Трагање и спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству обухвата пружање свих видова помоћи и спашавање угрожених лица и ствари приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству, у складу са законом.

14) Асанација терена

Члан 114

Асанација терена обухвата проналажење, сакупљање, идентификацију, транспорт и сахрањивање погинулих и умрлих лица, сакупљање, транспорт и укуп погинулих и умрлих животиња, сакупљање и уништавање свих врста отпадних и других опасних материја које угрожавају живот и здравље људи, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију терена и објеката и асанацију објеката за водоснабдијевање.

15) Техничка заштита лица, простора и објеката

Члан 115

Техничком заштитом лица, простора и објеката обезбјеђују се технички услови за спрјечавање противправних радњи усмјерених према лицима, простору и објектима, достављање информација и података посредством уграђене опреме и инсталација у објектима, а у циљу спрјечавања настанка пожара, експлозије или других акцидената и несрећа.

Организовање и начин вршења техничке заштите лица, простора и објеката ближе се утврђује прописом Министарства.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 116

Заштита и спашавање се финансира из:

- буџета Црне Горе;
- буџета општина;
- добровољних доприноса;
- међународне помоћи;

- средстава привредних друштава, других правних лица и предузетника;
- осталих извора.

VIII. НАДЗОР

Члан 117

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донијетих на основу овог закона врши Министарство.

Инспекцијски надзор, у оквиру надлежности Министарства, врши инспектор за заштиту и спашавање, у складу са законом.

Поред управних мјера и радњи прописаних законом којим се уређује инспекцијски надзор, инспектор за заштиту и спашавање има обавезу и да:

- 1) забрани рад командиру службе заштите и професионалним спасиоцима који не испуњавају услове прописане овим законом;
- 2) нареди израду општинских планова, уколико исти нијесу донијети у прописаном року;
- 3) забрани употребу објекта, уколико у истом нијесу изведене стабилне инсталације за гашење пожара;
- 4) нареди власницима објеката у којима се окупља већи број људи да успоставе и одржавају одговарајући систем јављања и обавјештавања;
- 5) нареди власницима и корисницима објеката да на тим објектима омогуће постављање инсталација и уређаја за јављање и обавјештавање;
- 6) забрани употребу предмета или одузме предмете од којих пријети непосредна опасност избијања пожара или експлозије, док се не предузму мјере да се ризик отклони;
- 7) забрани вршење одређеног посла у објекту, просторији, односно простору од кога очигледно пријети опасност избијања пожара и ширења пожара, ако се другим противпожарним мјерама (преуређивањем објекта или просторије, постављањем противпожарних запрека и сл) непосредна опасност не може отклонити;
- 8) забрани пушење и употребу отворене ватре и свјетилке са отвореним пламеном;
- 9) нареди набавку или замјену одређене ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;
- 10) нареди чишћење одређених простора од лако запаљивих отпадака чије би паљење могло да проузрокује ширење пожара на сусједне објекте;
- 11) нареди уклањање грађевинских и других препрека, инсталација и уређаја који би у случају избијања пожара представљали сметњу за брзо и ефикасно спашавање људи и материјалних добара и гашење пожара;
- 12) нареди сталну контролу на мјестима гдје су смјештене запаљиве материје;
- 13) нареди обиљежавање пожарних путева и њихово редовно одржавање;
- 14) забрани даље извођење радова, док извођач радова не прибави сагласност у погледу заштите од пожара и експлозија на ревидовану техничку документацију-елаборат заштите од пожара;
- 15) забрани даљу градњу објекта уколико у техничкој документацији нијесу садржани прописани услови и мјере за заштиту од пожара у складу са планском, односно техничком документацијом;
- 16) забрани употребу уређаја, средстава и опреме који су стављени у промет уколико возник или заступник страног правног лица није прибавио потребну документацију о

усаглашености од стране овлашћене институције.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118

Новчаном казном од 500 € до 20.000 € казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) не омогући корисницима јавне телефонске мреже у Црној Гори бесплатно позивање телефонских бројева за хитне интервенције, као и броја 112, са било којег телефонског уређаја, односно Министарству - ОКЦ 112 не достави податак о телефонском броју и о локацији броја са којег је позив упућен (члан 23);

2) не успостави и одржава систем јављања и обавјештавања грађана и не обезбиједи повезаност система с ОКЦ 112 (члан 24);

3) податке о опасности одмах не достави Министарству када утврди опасност од настанка ванредног стања (члан 32);

4) не изради предузетни план (члан 49 став 1);

5) не опреми и оспособи за дјеловање према предузетном плану одређени број запослених и не омогући њихово учешће у оперативним јединицама, на позив Министарства, односно надлежног органа општине (члан 49 став 2);

6) не обавјештава Министарство о врстама и количинама опасних материја којима располаже и другим подацима од значаја за заштиту и спашавање (члан 50);

7) у случају ванредног стања предузетне јединице не стави на располагање Министарству (члан 51);

8) прије почетка изградње или реконструкције инвестиционог објекта не прибави сагласност Министарства у погледу заштите од пожара и експлозије на ревидовану техничку документацију - пројекат, односно елаборат заштите од пожара (члан 89 став 1);

9) технолошке процесе у којима се користе или производе лако запаљиве и експлозивне материје или стварају експлозивне смјеше не врши у објектима или просторијама који су од других објеката или просторија међусобно противпожарно одвојени (члан 94 став 1);

10) у објектима и просторијама у којима се ускладиштавају и држе лако запаљиви предмети не обезбиједи слободне пролазе и прилазе до уређаја за гашење пожара (члан 95 став 3);

11) као корисник објекта у којем је уграђен систем за аутоматско јављање о пожару, хидрантска мрежа, уређаји за контролу и заштитно дјеловање и уређаји за спрјечавање ширења пожара не обезбиједи њихову исправност и функционалност, као и њихово редовно испитивање, према упутству произвођача, а најмање једанпут у шест мјесеци и о томе не води евиденцију (члан 100);

12) не донесе општи акт и њиме не утврди мјере у вези са спровођењем и унапрјеђењем заштите од пожара (члан 102);

13) простор одређен за камповање не испуњава услове прописане чланом 105 овог закона (члан 105);

14) ради спрјечавања избијања и ширења пожара у камповима нема исправне апарате за гашење пожара, бурад са водом, сандуке са пијеском, потребан алат и другу прописану опрему или ако из заштитног појаса не уклони лишће, грање, жбуње и друге запаљиве предмете и материје (члан 106).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу и одговорно лице у државном органу, органу локалне самоуправе и локалне управе новчаном казном од 30 € до 2000 €.

За прекршај из ставе 1 овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 150 € до 6.000 €.

+ **Види:**

чл. 4. Закона - 32/2011-29.

Члан 119

Новчаном казном од 30 € до 2.000 € казниће се за прекршај физичко лице, ако:

1) не да на коришћење возила, машине, опрему и друга материјална средства, земљиште, објекте, уређаје и изворе енергије потребне за заштиту и спашавање у ванредним стањима или не омогући постављање средстава и уређаја за посматрање, јављање, обавјештавање и узбуњивање (члан 61 ст. 1 и 2);

2) не учествује у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром (члан 84);

3) ложи ватру и оставља запаљене предмете на мјестима на којима постоји повећана опасност од избијања и ширења пожара (у парковима, путним појасевима и на другим мјестима на којима постоји сасушена трава, лишће и други лако запаљиви предмети и материје) - (члан 104 став 1).

+ **Види:**

чл. 5. Закона - 32/2011-29.

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 120

Командири службе заштите са завршеним VI степеном школске спреме дужни су да, у року од три године од дана ступања на снагу овог закона, употпуне школску спрему у складу са чланом 44 став 3 овог закона.

Професионални спасиоци који немају одговарајући степен стручне спреме дужни су да, у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона, употпуне школску спрему у складу са чланом 46 став 1 тачка 1 овог закона.

Уколико командири, односно професионални спасиоци, не употпуне школску спрему у смислу ст. 1 и 2 овог члана, губе право да даље обављају те послове.

+ **Види:**

Исправку - 5/2008-29.

Члан 121

Подзаконски акти за спровођење овог закона донијеће се у року од 12 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1 овог члана, примјењиваће се прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, ако нијесу у супротности са овим законом.

Планови за заштиту и спашавање донијеће се у року од шест мјесеци од доношења подзаконских аката из става 1 овог члана.

Члан 122

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о заштити од пожара ("Службени лист РЦГ", број 47/92), Закон о заштити од елементарних непогода ("Службени лист РЦГ", број 57/92) и одредба члана 7 став 2 Закона о етажној својини ("Службени лист РЦГ", број 71/04).

Члан 123

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

ОСНОВНИ ТЕКСТ

На основу члана 95 тачке 3 Устава Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о заштити и спашавању

Проглашавам **Закон о заштити и спашавању**, који је донијела Скупштина Црне Горе на другој сједници другог редовног засиједања у 2007. години, дана 29. новембра 2007. године.

Број: 01-1395/2

Подгорица, 11. децембра 2007. године

Предсједник Црне Горе,

Филип Вујановић, с.р.

Закон о заштити и спашавању

*Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 13/2007 од
18.12.2007. године и 5/2008.*

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Заштита и спашавање обухвата скуп мјера и радњи које се предузимају у циљу откривања и спрјечавања опасности од природних непогода, пожара, техничко-технолошких несрећа, хемијских, биолошких, нуклеарних и радиолошких контаминација, последица ратног разарања и тероризма, епидемија, епизоотија, епифитотија и других несрећа, као и спашавања грађана и материјалних добара угрожених њиховим дјеловањем.

Члан 2

Послови заштите и спашавања су од посебног интереса за Црну Гору.

Члан 3

Заштиту и спашавање спроводе: државни органи, јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: општина), привредна друштва, предузетници и друга правна и физичка лица.

Члан 4

Поједини изрази употребљени у овом закону имају сљедеће значење:

- **катастрофа** је свака природна непогода, пожар, техничко-технолошка несрећа, хемијска, биолошка, нуклеарна и радиолошка контаминација, посљедица настала ратним разарањем и тероризмом, епидемија, епизоотија и епифитотија, које величином или интензитетом озбиљно угрожавају здравље и људске животе или изазивају штету на имовини веће вриједности и животној средини, а чији настанак није могуће спријечити или посљедице отклонити редовним дјеловањем државних органа и органа општине, на чијем подручју је догађај настао;

- **већа несрећа** је догађај који својим могућим развојем може попримити размјере катастрофе кад, због интензитета и развоја, оперативне јединице за заштиту и спашавање које на подручју његовог настанка врше заштиту и спашавање као редовну активност не могу спријечити ширење тог догађаја или правовремено отклонити његове посљедице;

- **природна непогода** је догађај изазван неконтролисаним дјеловањем природних сила које угрожавају живот и здравље људи и животиња и изазивају штете на имовини и животној средини (земљотреси, поплаве, земљана клизишта, пожари, снијежне лавине, наноси, муње, рушење високих брана и насипа, суше, атмосферске и друге непогоде);

- **техничко-технолошка несрећа** је догађај који је резултат одређених превида и грешака приликом извршавања привредних и других активности или непажње приликом руковања опасним материјама и средствима у производњи, складиштењу и транспорту (пожари, веће несреће у друмском, жељезничком, ваздушном и поморском саобраћају, несреће у рудницима, индустријске несреће изазване експлозијама и другим техничко-технолошким разлозима, падање радиоактивних киша, дизање прашине и стварање талога, изливање нафте и нафтних деривата и других отровних хемикалија, експлозије гасова и запаљивих течности, као и других запаљивих материја које са ваздухом стварају експлозивне смјесе и других експлозивних материјала већих размјера);

- **акцидент** је несрећа која је изазвана техничко-технолошким процесом, чије посљедице прелазе оквире техничко-технолошког постројења у којем је настала;

- **инцидент** је несрећа која је настала у техничко-технолошком процесу, чије посљедице не прелазе оквире техничко-технолошког постројења у којем је настала;

- **епидемија, епизоотија и епифитотија** су догађаји који доводе до интензивних и масовних појава одређених обољења код људи, животиња и биљака;

- **процјена угрожености** је квалитативна и квантитативна анализа података о могућим опасностима од настанка природних непогода, пожара, техничко-технолошких несрећа, хемијских, биолошких, нуклеарних и радиолошких контаминација, посљедица ратног разарања и тероризма, као и епидемија, епизоотија и епифитотија, са предвиђањима о њиховом могућем даљем току и посљедицама, предлогом степена заштите од ризика и предлогом превентивних и других мјера за заштиту и спашавање;

- **управљање у заштити и спашавању** је одређивање основног циља и планско повезивање учесника заштите и спашавања у јединствену цјелину ради извршавања послова, утврђивање стратегије за постизање тог циља и извршавање задатака;

- **приправност** је правовремено предузимање свих активности којима се повећава и унапређује ефикасност постојећих оперативних јединица за заштиту и спашавање за предузимање мјера заштите и спашавања;

- **мобилизација** је активност којом се оперативне јединице за заштиту и спашавање

преводе у стање приправности за организовано укључивање у спровођење мјера за заштиту и спашавање;

- **координирање** је усклађивање дјеловања свих учесника у активностима заштите и спашавања;

- **командовање** је облик руковођења постављен на принципима субординације у додјељивању задатака и при извршавању мјера и активности у заштити и спашавању;

- **спашавање** је предузимање мјера за заштиту људи чији је живот или здравље угрожено, као и животиња, биљака, имовине и културног наслеђа од посљедица природних непогода, пожара, епидемија, епизоотија, епифитотија и других несрећа односно ризика;

- **помоћ** обухвата предузимање мјера и пружање услуга стручних лица, спасилачких јединица и служби, употребу заштитне и спасилачке опреме и средстава за помоћ;

- **отклањање посљедица** подразумијева радње које се предузимају ради елиминисања штетних посљедица и нормализације живота на подручју захваћеном ризиком;

- **опасна материја** је свака материја у чврстом, гасовитом или течном стању која може угрозити животну средину, живот или здравље људи, односно изазвати уништавање или оштећење имовине, са штетним посљедицама за животну и радну средину;

- **ризик** је стварна или могућа опасност или излагање опасности људи, животиња, биљака, имовине и животне средине од природних непогода, пожара, техничко-технолошких несрећа, хемијских, биолошких, нуклеарних и радиолошких контаминација, посљедица ратног разарања и тероризма, као и од епидемија, епизоотија и епифитотија;

- **хитна ситуација** је ситуација у којој физичко или правно лице има потребу за хитном медицинском и другом одговарајућом помоћи;

- **средства за помоћ** су животне намирнице, вода за пиће, одјећа, обућа, лијекови и други предмети, односно средства која су намијењена за пружање помоћи угроженом и настрадалом становништву ради олакшавања његовог живота.

II. СИСТЕМ ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА

Садржај и активности

Члан 5

Систем заштите и спашавања грађана и материјалних добара обухвата планирање, припремање и спровођење заштите и спашавања.

Систем заштите и спашавања остварује се организованим активностима и поступањима превентивног и оперативног карактера које припремају и спроводе Црна Гора, општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица.

Члан 6

Државни органи, органи општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица дужни су да плански организују и спроводе превентивне и оперативне активности и поступања за заштиту и спашавање.

Члан 7

За ефикасну заштиту становништва и материјалних добара од могућих ризика, државни органи, органи општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица обавезно обезбјеђују средства за заштиту и спашавање и средства за помоћ, као и лица

обучена за заштиту и спашавање, у складу са овим законом.

Члан 8

Преентивне активности и поступања за заштиту и спашавање су:

- 1) израда процјене угрожености од могућих ризика;
- 2) израда планова за заштиту и спашавање;
- 3) уређивање простора и изградња објеката који су у функцији заштите и спашавања;
- 4) успостављање система заштите и спашавања;
- 5) обезбјеђивање материјалних средстава, лица и других ресурса потребних за извршавање планираних активности.

Члан 9

Оперативне активности и поступања за заштиту и спашавање су:

- 1) активности и поступања у случају непосредне пријетње од ризика;
- 2) активности и поступања за вријеме ризика;
- 3) активности и поступања за отклањање посљедица.

Члан 10

Активности и поступања које се обавезно спроводе у случају непосредне пријетње од ризика су нарочито:

- 1) прикупљање података о могућем ризику;
- 2) стављање у функцију система за јављање и обавјештавање учесника у заштити и спашавању;
- 3) обавјештавање становништва, као и надлежних органа и одговорних лица задужених за заштиту и спашавање;
- 4) повећање интервентне спремности и активирање надлежних органа и оперативних јединица за заштиту и спашавање;
- 5) обезбјеђивање јавног реда и мира на угроженом подручју;
- 6) предузимање других мјера повезаних са заштитом и спашавањем.

Члан 11

Активности и поступања које се обавезно предузимају за вријеме ризика су, нарочито:

- 1) активирање јединица за заштиту и спашавање;
- 2) спровођење евакуације и збрињавање становништва и материјалних добара;
- 3) спрјечавање ширења ризика и посљедица ризика;
- 4) координација активности учесника у заштити и спашавању.

Члан 12

Активности и поступања које се обавезно спроводе за отклањање посљедица ризика су, нарочито:

- 1) процјена штете и посљедица;

- 2) санација подручја захваћеног ризиком;
 - 3) обезбјеђивање и пружање неопходне помоћи угроженом и настрадалом становништву;
 - 4) спровођење здравствених и хигијенско-епидемиолошких мјера;
 - 5) спровођење одговарајуће заштите животиња и биљака и животињских и биљних производа;
- б) организовање снабдијевања средствима за помоћ и пружања комуналних услуга, ради брзог нормализовања живота.

Оперативне јединице

Члан 13

Заштиту и спашавање врше оперативне јединице за заштиту и спашавање (у даљем тексту: оперативне јединице).

Члан 14

Оперативне јединице су:

- јединице цивилне заштите;
- јединице за заштиту и спашавање општина (ватрогасне јединице, јединице за пружање помоћи угроженом и настрадалом становништву и друге јединице за заштиту и спашавање), организоване као општинске службе за заштиту и спашавање (у даљем тексту: службе заштите);
- специјалистичке јединице за заштиту и спашавање (у даљем тексту: специјалистичка јединица);
- добровољне јединице за заштиту и спашавање (у даљем тексту: добровољна јединица);
- јединице за заштиту и спашавање привредних друштава, других правних лица и предузетника (у даљем тексту: предузетна јединица);
- јединица за гашење пожара из ваздуха.

Члан 15

Припадници оперативних јединица имају одговарајућа звања и дужни су да за вријеме вршења дужности носе униформу, а у току активности заштите и спашавања људи и материјалних добара дужни су да носе и заштитну и спасилачку опрему.

Звања, ознаке звања, униформу и заштитну и спасилачку опрему припадника оперативних јединица прописује министарство надлежно за послове заштите и спашавања у ванредним ситуацијама (у даљем тексту: Министарство).

Члан 16

Запослени у Министарству на пословима заштите и спашавања дужни су да имају положен стручни испит за рад на пословима заштите и спашавања.

Програм и начин полагања стручног испита из става 1 овог члана утврђује се прописом којим се уређује полагање стручног испита за рад у државним органима.

Члан 17

Припадници оперативних јединица дужни су да се стручно оспособљавају и

усавршавају.

Стручно оспособљавање и усавршавање припадника оперативних јединица врши Министарство.

Оперативне јединице, након спровођења програма стручног оспособљавања и усавршавања њихових припадника, најмање једанпут годишње, организују провјеру њиховог знања и о томе воде евиденцију.

Практична обука, спроводи се у општинским службама заштите које за то овласти Министарство.

Програм стручног оспособљавања и усавршавања припадника оперативних јединица, начин спровођења програма и провјере знања у области заштите и спашавања, као и начин вођења евиденција утврђују се прописом Министарства.

Члан 18

Припадницима службе заштите (у даљем тексту: професионални спасиоци) и запосленим на пословима заштите и спашавања у Министарству, због посебних услова рада, тежине, природе послова и одговорности, обезбјеђују се средства за зараде увећана до 30% у односу на средства која се обезбјеђују за зараде запослених у осталим органима државне управе, односно органима општине.

Радна мјеста на којима запослени у Министарству остварују увећање зараде из става 1 овог члана утврђују се прописом Владе Црне Горе (у даљем тексту: Влада).

Професионалним спасиоцима се, због посебних услова рада, тежине, природе послова и њихове штетности по здравље, стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, четири мјесеца за сваких 12 мјесеци проведених на раду.

Запосленим у Министарству на пословима заштите и спашавања се, због посебних услова рада, тежине, природе послова и њихове штетности по здравље, на појединим радним мјестима, стаж осигурања рачуна у увећаном трајању.

Радна мјеста из става 4 овог члана, на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, као и степен увећања стажа утврђују се прописом Владе.

Члан 19

За посебне заслуге у развоју система заштите и спашавања и исказану личну пожртвованост у спровођењу заштите и спашавања становништва и материјалних добара учесницима заштите и спашавања Министарство може додијелити награде и признања.

Начин и поступак додјеле награда и признања, као и изглед и садржај признања из става 1 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 20

Министарство је дужно да припаднике оперативне јединице за гашење пожара из ваздуха, а општина професионалне спасиоце, осигура за случај смрти, трајног губитка опште радне способности и привремене неспособности за рад, која може наступити као посљедица несреће настале приликом заштите и спашавању људи и имовине, на вјежбама или за вријеме школовања.

Јављање и обавјештавање

Члан 21

Министарство, преко јединственог оперативног комуникационог центра (у даљем тексту:

ОКЦ 112), у хитним ситуацијама прима позиве у вези непосредне пријетње од ризика и настанка ризика и путем средстава везе, примјеном стандардних оперативних поступака, хитно обавјештава надлежне органе и друге учеснике заштите и спасавања и координира дјеловање по позиву.

ОКЦ 112 дјелује као јединствени комуникациони центар за све позиве у хитним ситуацијама на подручју Црне Горе.

Послови ОКЦ 112 врше се у посебној организационој јединици Министарства.

Министарство даје службена саопштења о опасностима наступања ванредног стања, њиховом обиму и активностима и мјерама које је неопходно предузети у заштити и спасавању.

Начин и поступак јављања и обавјештавања, јединствени знакови за јављање и обавјештавање као и други стандардни оперативни поступци из става 1 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 22

За примање позива и обавјештења у вези непосредне пријетње од ризика и настанка ризика, у јавној телекомуникационој мрежи Црне Горе, користи се бесплатни позивни телефонски број 112, као јединствени европски број за хитне интервенције.

Обавјештење о могућности коришћења телефонског броја 112, као и знаци за јављање и обавјештавање морају бити истакнути на видном мјесту у згради у којој је смјештен државни орган, орган општине, привредно друштво, друго правно лице, предузетник, као и у стамбеној згради.

Медији и субјекти из чл. 32, 49 и 50 овог закона дужни су да у случају потребе бесплатно уступе коришћење јавне телекомуникационе мреже и система веза за пренос сигнала и обавјештења у случају непосредне пријетње од ризика и настанка ризика.

Члан 23

Пружаоци јавних телекомуникационих сервиса дужни су да омогуће корисницима јавне телефонске мреже у Црној Гори бесплатно позивање телефонских бројева за хитне интервенције, као и броја 112, са било којег телефонског уређаја.

Пружаоци јавних телекомуникационих сервиса дужни су да ОКЦ 112 доставе податак о телефонском броју и о локацији броја са којег је позив упућен.

Члан 24

Власници и корисници објеката у којима се окупља већи број људи, као што су школе, саобраћајни терминали, спортске дворане и стадиони, велики трговачки центри, велика производна и друга постројења, као и привредна друштва, друга правна лица и предузетници из чл. 49 и 50 овог закона дужни су да успоставе и одржавају систем јављања и обавјештавања и обезбиједи повезаност система са ОКЦ 112.

Члан 25

Власници и корисници других јавних и пословних објеката, као и стамбених објеката дужни су да на тим објектима омогуће постављање инсталација и уређаја за јављање и обавјештавање.

III. ВАНРЕДНО СТАЊЕ

Члан 26

Управљање у заштити и спашавању, као и ефикасно и цјеловито функционисање система заштите и спашавања у катастрофама и већим несрећама (у даљем тексту: ванредно стање) обезбјеђује се у складу са овим законом.

Члан 27

Ванредно стање проглашава Скупштина Црне Горе.

Ванредно стање проглашава се одмах послјје сазнања за непосредну опасност од његовог наступања, а може се прогласити и пошто је наступило ако се опасност није могла предвидјети или, ако због других околности, није могло бити проглашено одмах послјје сазнања за непосредну опасност од његовог наступања.

Члан 28

Ванредно стање може се прогласити за територију Црне Горе, општине, или за дио њихове територије.

Ванредно стање за Црну Гору проглашава се ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватило најмање двије општине.

Ванредно стање за општину проглашава се ако постоји непосредна опасност да ће захватити или ако је већ захватило дио или цијелу општину.

Службена саопштења о опасностима наступања ванредног стања, његовом обиму, активностима и мјерама у заштити и спашавању које треба предузети даје Министарство.

Члан 29

Министарство у ванредним стањима врши послове координирања и командовања оперативним јединицама, спровођења мобилизације, правовременог обавјештавања и контроле спровођења прописаних мјера и активности у заштити и спашавању, осим трагања и спашавања на мору, и води евиденције о оперативним јединицама, средствима и предузетим мјерама у заштити и спашавању у ванредним стањима.

Јединица за гашење пожара из ваздуха организује се у оквиру посебне организационе јединице Министарства.

Начин организовања и дјеловања оперативних јединица, координирање, командовање и мобилизација оперативних јединица у заштити и спашавању у ванредним стањима, евиденције и начин вођења евиденција о оперативним јединицама, средствима и предузетим мјерама у ванредним стањима утврђују се прописом Министарства.

Члан 30

У активностима заштите и спашавања у ванредним стањима, усклађено са дјеловањем оперативних јединица, учествују полиција и Војска Црне Горе (у даљем тексту: Војска).

Учествовање полиције и Војске у активностима заштите и спашавања у ванредним стањима усклађује Министарство, у сарадњи са органом управе надлежним за послове полиције и министарством надлежним за послове одбране.

Члан 31

Министарство може, уколико процијени да ризик може попримити обиљежје веће несреће, ради спрјечавања настанка ванредног стања, наредити активирање оперативних јединица и када ванредно стање није проглашено.

Члан 32

Органи државне управе, органи општине, привредна друштва, друга правна лица и предузетници који врше послове метеорологије, хидрологије, сеизмологије, трагања и спашавања на мору, трагања и спашавања приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству, невладине организације и друга правна лица регистрована за обављање послова у области електроенергетских система, заштите животне средине, изградње објеката, водопривреде, пољопривреде, шумарства, индустрије, поморства, саобраћаја, одржавања путева и комуналних дјелатности, заштите здравља и ветеринарске дјелатности, кад утврде опасност од настанка ванредног стања, дужни су да податке о опасности одмах доставе Министарству.

IV. ПЛАНИРАЊЕ ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА

Члан 33

Основни стратешки документ за управљање ванредним стањима је Национална стратегија за ванредна стања (у даљем тексту: Национална стратегија).

Национална стратегија садржи: основна стратешка рјешења и смјернице за смањење опасности наступања већих несрећа и катастрофа, концепт организованог дјеловања државних органа, органа општине, привредних друштава, других правних лица, предузетника и физичких лица, ради спрјечавања наступања већих несрећа и катастрофа превентивним дјеловањем и ублажавања посљедица, као и обавезе учесника заштите и спашавања.

Члан 34

Заштита и спашавање спроводи се на основу планова за заштиту и спашавање.

Планови за заштиту и спашавање су: национални акциони планови за заштиту и спашавање у ванредним стањима (у даљем тексту: национални акциони план), општински планови за заштиту и спашавање (у даљем тексту: општински план) и планови за заштиту и спашавање привредних друштава, других правних лица и предузетника (у даљем тексту: предузетни план).

Планови за заштиту и спашавање израђују се на основу елабората о процјени угрожености.

Елаборат из става 3 овог члана чини саставни дио плана за заштиту и спашавање.

Методологија за израду елабората о процјени угрожености, односно планова за заштиту и спашавање утврђује се прописом Министарства.

Члан 35

Национални акциони планови израђују се за све ризике утврђене Националном стратегијом.

Општински планови израђују се за општину, у складу са Националном стратегијом и националним акционим плановима.

Плановима из ст. 1 и 2 овог члана нарочито се утврђују:

- врсте ризика;
- мјере за заштиту и спашавање;
- оперативне јединице;
- људски ресурси и материјално-техничка средстава које је могуће ангажовати за попуњавање оперативних јединица;

- начин спровођења приправности и начин мобилизације оперативних јединица;
- одговорност и овлашћења за управљање у заштити и спасавању;
- дјеловање оперативних јединица и других учесника заштите и спасавања;
- начин одржавања реда и безбједности приликом интервенција;
- начин отклањања посљедица ризика;
- начин обезбјеђивања финансијских средстава за спровођење плана;
- друге мјере и активности потребне за спровођење заштите и спасавања.

Општински планови за заштиту и спасавање чине саставни дио националних акционих планова.

Предузетни планови израђују се за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, у складу са овим законом, и морају бити усаглашени са националним акционим плановима и са општинским плановима.

V. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕСНИКА ЗАШТИТЕ И СПАШАВАЊА

Права и обавезе државних органа

Члан 36

Влада:

- доноси Националну стратегију;
- доноси одлуку о обезбјеђивању материјалних резерви за потребе заштите и спасавања;
- одлучује о слању хуманитарне помоћи за заштиту и спасавање другим државама, као и о прихватању хуманитарне помоћи од других држава;
- одређује координациони тим за управљање у ванредним стањима;
- наређује мобилизацију у ванредним стањима;
- одлучује о евакуацији становништва у ванредним стањима;
- утврђује висину накнаде штете настале у ванредним стањима;
- подноси извјештај Скупштини Црне Горе и предсједнику Црне Горе о врсти, узроку и величини насталог ванредног стања, о предузетим мјерама и активностима на заштити и спасавању и о процјенама везаним за даљи могући развој ситуације;
- подноси годишњи извјештај о раду надлежном радном тијелу Скупштине Црне Горе;
- одређује Дан заштите и спасавања;
- врши и друге послове утврђене законом.

Члан 37

Министарство:

- предлаже Националну стратегију;
- доноси националне акционе планове за заштиту и спасавање;
- даје сагласност на општинске планове, као и на предузетне планове, по прибављеном мишљењу општине;

- утврђује програме за опремање и развој система заштите и спашавања у Црној Гори, даје упутства за управљање у заштити и спашавању и предлаже мјере учесницима заштите и спашавања;

- прати и анализира стање у области заштите и спашавања;

- прикупља податке о пријетњама, узроцима и посљедицама ванредних стања;

- врши контролу мобилности и интервентне спремности оперативних јединица;

- врши инспекцијски надзор над објектима и инсталацијама у вези примјене мјера заштите од пожара, експлозија и других ризика који могу угрозити људе и материјална добра;

- прописује техничке стандарде система заштите и спашавања у складу са међународним стандардима;

- сарађује са надлежним органима других држава и међународним организацијама и институцијама;

- одлучује о слању у иностранство оперативних јединица на обуку, вјежбе и хуманитарне активности, уз сагласност Главног града, Пријестонице и општина;

- тражи помоћ од других држава у случају настанка ванредног стања;

- врши и друге послове утврђене законом.

Члан 38

Други државни органи:

- врше процјену опасности наступања ванредних стања, у оквиру својих надлежности;

- обезбјеђују оспособљавање запослених и предузимају мјере и активности потребне за ефикасно извршавање послова заштите и спашавања у случају ванредног стања;

- обезбјеђују правовремену припрему и давање Министарству података и информација од значаја за заштиту и спашавање;

- врше и друге послове утврђене законом.

Члан 39

Орган државне управе надлежан за послове хидрометеорологије дужан је да Министарству пружи стручну помоћ и достави метеоролошке и хидролошке информације, прогнозе и упозорења о условима који претходе атмосферским и хидролошким елементарним непогодама и акцидентним загађењима ваздуха и вода, као и о току њиховог трајања.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који обављају метеоролошка и хидролошка мјерења и осматрања дужна су да расположиве податке и информације о стању вода и атмосфере, прикупљене у зони и у вријеме дејства појава које проузрокују непогоде и акциденте из става 1 овог члана, достављају органу државне управе надлежном за послове хидрометеорологије и Министарству.

Члан 40

Орган државне управе надлежан за послове сеизмологије дужан је да Министарству даје саопштења и стручне информације у вези са настанком земљотреса, као и прогнозу врсте и обима посљедица њиховог дејства на лица, имовину и животну средину.

У случају настанка ванредног стања проузрокованог разорним земљотресом, орган државне управе надлежан за послове сеизмологије и Министарство дужни су да сачине анализу ефеката разорног земљотреса на људима, грађевинским објектима и животној

средини на угроженом подручју.

Орган државне управе надлежан за послове сеизмологије и Министарство дужни су да Влади, најкасније у року од 30 дана од настанка разорног земљотреса, доставе детаљни извјештај са анализом ванредног стања изазваног дејством разорног земљотреса и његових разорних ефеката.

Права и обавезе општине

Члан 41

Општина, у остваривању права и обавеза у области заштите и спашавања:

- најмање једном годишње, разматра стање заштите и спашавања;
- утврђује изворе и начин финансирања система заштите и спашавања на свом подручју;
- доноси општински план;
- организује и опрема службу заштите;
- одлучује о висини средстава из буџета за накнаду штете проузроковане ризиком;
- одређује, на основу процјене опасности од настанка техничко-технолошке или друге несреће, привредна друштва, друга правна лица и предузетнике који су у обавези да организују предузетне јединице, уз сагласност Министарства;
- врши и друге послове заштите и спашавања утврђене законом.

Члан 42

У случају непосредне пријетње од ризика или за вријеме ризика на подручју општине, предсједник општине има право и обавезу да мобилише све људске и материјалне ресурсе са подручја те општине, у складу са општинским планом.

Мобилисана лица у складу са ставом 1 овог члана имају право на накнаду трошкова из буџета општине, у складу са прописом општине.

У случају када служба заштите, предузетне и друге оперативне јединице на подручју општине нијесу у могућности да отклоне ризик, Министарство је дужно да пружи одговарајућу помоћ општини, на њен захтјев.

Члан 43

Служба заштите је професионална служба организована у складу са посебним законом.

Служба заштите врши нарочито сљедеће послове:

- пружање помоћи угроженом и настрадалом становништву;
- гашење пожара и спашавање приликом пожара;
- спашавање из рушевина, земљаних клизишта и снијежних лавина;
- спашавање приликом поплава и других временских непогода и еколошких и других несрећа на мору, ријекама и језерима;
- спашавање у планинама;
- спашавање у јамама;
- спашавање приликом саобраћајних несрећа;
- спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству;
- спашавање приликом рударских несрећа.

Члан 44

Рад службе заштите заснива се на принципима командовања.

Службом заштите руководи командир службе.

Командир службе може да буде лице које има најмање VII степен стручне спреме техничке струке, положен стручни испит за вршење послова руковођења службом заштите и пет година радног искуства на пословима заштите и спасавања.

Програм и начин полагања стручног испита из става 3 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 45

Службе заштите дужне су да воде прописану евиденцију о свим својим активностима на заштити и спасавању.

Службе заштите дужне су да Министарству и предсједнику општине достављају годишњи извјештај о раду.

Начин вођења евиденције из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 46

Професионални спасилац, поред општих услова за заснивање радног односа, мора да испуњава и посебне услове, и то:

1) да има најмање III степен стручне спреме и положен стручни испит за рад на пословима заштите и спасавања;

2) да није старији од 25 година живота приликом првог заснивања радног односа у служби заштите;

3) да је психички и физички способан за вршење послова заштите и спасавања.

Програм и начин полагања стручног испита из става 1 тачка 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Психофизичке способности за вршење послова из става 1 тачка 3 овог члана утврђују се прописом који доноси Министарство у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља.

Права и обавезе привредних друштава, других правних лица и предузетника

Члан 47

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да, под условима и на начин прописан законом, учествују у заштити и спасавању људи и материјалних добара и да ставе на располагање алат, превозна, техничка и друга потребна средства за заштиту и спасавање.

Лица из става 1 овог члана дужна су да у спровођењу мјера заштите и спасавања поступају у складу са законом, плановима за заштиту и спасавање и општим актима.

Члан 48

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да упознају запослене са планираним мјерама приправности за заштиту и спасавање и за отклањање посљедица ризика.

Члан 49

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који обављају дјелатност која може угрозити живот или здравље људи или животну средину, а нарочито правна лица која врше послове производње, преноса и дистрибуције електричне енергије и воде, као и правна лица из члана 50 овог закона, дужна су да израде предузетне планове.

Лица из става 1 овог члана дужна су да, у складу са предузетим плановима, опреме и оспособе за дјеловање одређени број запослених и да омогуће њихово учешће у оперативним јединицама, на позив Министарства, односно надлежног органа општине.

Члан 50

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који производе, превозе, прерађују, складиште или у технолошком процесу поступају са опасним материјама дужни су да обавјештавају Министарство о врстама и количинама опасних материја којима располажу и другим подацима од значаја за заштиту и спашавање, без накнаде.

Подаци из става 1 овог члана су повјерљиви подаци и могу се користити само за потребе заштите и спашавања.

Члан 51

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који имају предузетне јединице дужни су да их, у случају ванредног стања, ставе на располагање Министарству.

Права и обавезе грађана

Општа права и обавезе

Члан 52

Грађанин је дужан да се брине за своју личну безбједност и заштиту и да спроводи мјере личне и колективне заштите.

Под мјерама личне и колективне заштите подразумијевају се посебно самопомоћ и прва помоћ, премјештање лица, збрињавање дјеце, болесних и немоћних лица, као и друге мјере заштите и спашавања које не трпе одлагање.

Спровођење мјера личне и колективне заштите заснива се на начелу солидарности и колективне помоћи грађана.

Члан 53

Грађанин је дужан да спроводи мјере заштите и спашавања и да учествује у заштити и спашавању, на начин прописан законом.

Члан 54

Грађанин има право и обавезу да се оспособљава за заштиту и спашавање.

Грађани се за заштиту и спашавање оспособљавају и усавршавају путем:

- редовног система васпитања и образовања;
- система и програма информативно-промотивног и образовног дјеловања;
- програма оспособљавања које спроводе хуманитарне организације и невладине

организације, које се баве одређеним облицима заштите и спасавања;

- припреме и спровођења одговарајућих вјежби за заштиту и спасавање.

Члан 55

Грађанин има право на потпуну и правовремену информацију о могућности настанка ризика, као и о начину и мјерама које треба предузети ради заштите и спасавања.

Цивилна заштита

Члан 56

Цивилна заштита је дио јединственог система заштите и спасавања у ванредним стањима.

Цивилну заштиту чине јединице цивилне заштите, заштитна и спасилачка опрема, објекти и уређаји.

Члан 57

Грађанин је обвезник цивилне заштите.

Обавеза учествовања у цивилној заштити почиње са навршених 18 година живота и траје до навршене 63 године старости (мушкарци) односно 55 година (жене).

У цивилну заштиту не распоређују се:

- 1) лица распоређена у Војсци;
- 2) запослени у органима државне управе распоређени на пословима одбране, заштите и спасавања, полицијским пословима и пословима извршења кривичних санкција, као и запослени у привредним друштвима и другим правним лицима распоређени на пословима одбране;
- 3) запослени у правосудним органима;
- 4) труднице, мајке, самохрани родитељи и стараоци који имају, односно врше старатељство над једним дијететом млађим од седам година живота, односно двоје или више дјеце млађе од 10 година живота;
- 5) лица код којих је утврђена неспособност за учешће у цивилној заштити;
- 6) стараоци старих и изнемоглих лица;
- 7) страни држављани.

Члан 58

Здравствену способност грађана за обављање задатака цивилне заштите утврђују надлежне здравствене установе, у складу са прописом који доноси Министарство, у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља.

Члан 59

У цивилној заштити добровољно могу учествовати сви мушкарци и жене старији од 15 година живота, са правима и дужностима припадника цивилне заштите.

Члан 60

Припадницима цивилне заштите издаје се књижица цивилне заштите.

Облик и садржај књижице из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Члан 61

Грађани су дужни да јединицама цивилне заштите дају на коришћење возила, машине, опрему и друга материјална средства, земљиште, објекте, уређаје и изворе енергије (у даљем тексту: материјална обавеза) потребне за заштиту и спашавање у ванредним стањима, уколико нијесу предмет материјалне обавезе за потребе одбране.

Материјалном обавезом се сматра и постављање средстава и уређаја за посматрање, јављање и обавјештавање на пословним и другим зградама, а изузетно и на стамбеним зградама, ако та средства и уређаје није могуће поставити на другим објектима.

Грађанин коме је одређена материјална обавеза не смије спријечити постављање средстава и уређаја из става 2 овог члана.

Материјална обавеза може се одредити и правним лицима и предузетницима, изузев за средства и опрему који су распоређени за потребе одбране земље или су намијењени за здравствену заштиту, односно за заштиту и спашавање, у складу са овим законом.

Члан 62

Висина накнаде за извршавање материјалне обавезе, као и накнаде за оштећена, уништена или нестала средства дата у извршавању материјалне обавезе у ванредним стањима утврђује се прописом Министарства.

Члан 63

Грађанин који је обвезник цивилне заштите или материјалне обавезе мора се одазвати позиву Министарства на одређеном мјесту и у одређено вријеме, односно извршити материјалну обавезу на основу позива Министарства.

Ако се лице из става 1 овог члана не одазове на позив и не оправда изостанак, може се издати налог за његово привођење, уз асистенцију полиције.

Специјалистичке јединице

Члан 64

Специјалистичке јединице чине грађани који добровољно врше активности заштите и спашавања организовани у спасилачка друштва, организације Црвеног крста, планинарске службе спашавања, спелеолошка друштва, ронилачка друштва, кинолошка друштва, извиђачке и скаутске организације, клубове радио-аматера и друга слична друштва.

Специјалистичке јединице дужне су да учествују у заштити и спашавању у ванредним стањима на позив Министарства.

Учесници у активностима заштите и спашавања из става 1 овога члана имају право на накнаду трошкова, у складу са прописом Министарства.

Члан 65

Министарство, у циљу ефикасне употребе и координираног дјеловања у ванредним стањима, закључује уговоре са специјалистичким јединицама, којим се одређују: дежурство специјалистичких јединица, непосредне активности током заштите и спашавања, накнада за њихово дежурство и активности и друга питања од значаја за спровођење заштите и спашавања.

Специјалистичке јединице дужне су да средства од уговорене накнаде из става 1 овог

члана, у износу од 50%, користе за набавку нове опреме и усавршавање и оспособљавање својих припадника.

Начин употребе специјалистичких јединица и начин утврђивања висине накнаде за њихово дежурство и активности из става 1 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 66

Црвени крст Црне Горе, као дио система заштите и спашавања у ванредним стањима, нарочито:

- врши послове службе тражења ради прикупљања и евидентирања података о евакуисаним, избјеглим, расељеним и несталим лицима;

- учествује у прихвату и смјештају евакуисаног становништва, избјеглих и расељених лица, пружању помоћи у спровођењу других мјера које могу допринијети збрињавању настрадалог и угроженог становништва, избјеглих и расељених лица;

- покреће, организује, спроводи или учествује у акцијама солидарности за помоћ угроженим лицима;

- организује и оспособљава екипе за дјеловање у области социјалне заштите, хигијенско-епидемиолошке заштите, његе повријеђених и обољелих, спашавања на води и планини и психосоцијалну подршку становништву и

- врши популарисање и организује акције добровољног давања крви, у сарадњи са здравственим установама за трансфузију крви, води евиденцију о добровољним даваоцима крви, утврђује услове за додјелу признања добровољним даваоцима крви и додјељује признања.

Добровољне јединице

Члан 67

Ради организованог добровољног учествовања грађана у заштити и спашавању људи и материјалних добара угрожених ванредним стањима, као и ради пропагирања заштите и спашавања, привредна друштва, предузетници и друга правна и физичка лица могу организовати добровољне јединице.

Члан 68

У добровољним јединицама могу учествовати и професионални спасиоци.

Добровољном јединицом руководи лице које испуњава услове из члана 44 став 3 овог закона.

Члан 69

Професионални спасиоци који учествују у добровољним јединицама имају иста права, обавезе и одговорности које имају као припадници службе заштите.

Члан 70

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да добровољним јединицама обезбиједи средства за извршење обавеза предвиђених националним акционим планом.

У добровољним јединицама мора се обезбиједити непрекидно дежурство.

Члан 71

Чланови добровољних јединица ангажовани у заштити и спашавању имају, за вријеме одсуствовања са рада, право на накнаду.

Накнаду из става 1 овог члана исплаћују привредна друштва, друга правна лица и предузетници код којих су запослени чланови добровољних јединица, у висини њихове зараде.

Средства исплаћена у складу са ставом 2 овог члана падају на терет општине на чијој територији је вршена заштита и спашавање, односно на територији на којој су дјеловале добровољне јединице.

Припадници добровољних јединица који су незапослени, за учествовање у акцијама заштите и спашавања могу од општине да захтијевају накнаду, у року од 30 дана од дана завршетка акције заштите и спашавања, у висини коју одређује општина.

Члан 72

Добровољне јединице дужне су да воде евиденцију о свим активностима на заштити и спашавању.

Начин вођења евиденције из става 1 овог члана утврђује се прописом Министарства.

Добровољне јединице дужне су да Министарству и предсједнику општине достављају годишњи и мјесечни извјештај о раду.

Члан 73

Ради остваривања заједничких циљева, добровољне јединице за заштиту и спашавање могу се удруживати у савез добровољних јединица за заштиту и спашавање, у складу са законом.

Савез добровољних јединица за заштиту и спашавање нарочито:

- 1) иницира предлагање мјера за унапрјеђење заштите и спашавања;
- 2) пружа стручну помоћ добровољним јединицама за заштиту и спашавање;
- 3) брине се о стручном оспособљавању припадника добровољних јединица за заштиту и спашавање;
- 4) иницира доношење правила којима се регулишу поједина питања, за која су чланови заинтересовани да буду јединствено регулисана.

VI. МЈЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ И СПАШАВАЊЕ

Члан 74

Мјере за заштиту и спашавање су:

- 1) евакуација;
- 2) склањање;
- 3) збрињавање настрадалог и угроженог становништва;
- 4) радиолошка, хемијска и биолошка заштита;
- 5) спашавање из рушевина;
- 6) заштита и спашавање од поплава;
- 7) заштита и спашавање од пожара;

- 8) заштита од неексплодираних убојних и експлозивних средстава;
- 9) прва медицинска помоћ;
- 10) заштита и спасавање животиња и производа животињског поријекла;
- 11) заштита и спасавање биљака и производа биљног поријекла;
- 12) трагање и спасавање на мору;
- 13) трагање и спасавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству;
- 14) асанација терена;
- 15) техничка заштита лица, простора и објеката.

1) Евакуација

Члан 75

Евакуацијом се врши планско, организовано и контролисано премјештање становништва и материјалних добара Црне Горе из угрожених у релативно безбједна подручја.

Евакуација се изводи уколико другим мјерама није могуће спријечити ефекте ризика који могу довести до великих људских жртава и материјалних губитака.

Члан 76

Становништво подручја на коме је наређена евакуација мора се преселити у другу општину на одређено мјесто и у одређено вријеме.

Пресељење становништва у другу општину не смије да доведе до нарушавања извршавања њених функција.

Трошкови смјештаја евакуисаног становништва обезбјеђују се у буџету Црне Горе.

2) Склањање

Члан 77

Склањање обухвата планирање, изградњу, одржавање и коришћење склоништа, као и склањање становништва и материјалних добара.

Склоништа се планирају и граде као јавна склоништа, у складу са законом.

Обавезу изградње јавних склоништа има Црна Гора.

Мишљење на планска документа, као и сагласност на техничку документацију, у погледу примјене техничких норматива за изградњу склоништа, даје Министарство.

Технички нормативи за изградњу склоништа из става 4 овог члана уређују се прописом Министарства.

Члан 78

Склоништа се граде као двонамјенски објекти, при чему се не смије угрозити њихова заштитна функција.

О давању склоништа на коришћење за друге намјене одлучује Министарство.

У случају ризика, односно ванредног стања, склониште мора да се одмах стави у функцију основне намјене.

Грађевински захвати којима се смањује заштитна функција склоништа нијесу дозвољени.

Члан 79

О одржавању склоништа стара се Министарство.

Начин одржавања склоништа из става 1 овог члана, као и начин коришћења склоништа из члана 78 овог закона, ближе се уређује прописом Министарства.

3) Збрињавање настрадалог и угроженог становништва

Члан 80

Збрињавање настрадалог и угроженог становништва обухвата прихватање, смјештај и обезбјеђивање основних услова за живот настрадалог и угроженог становништва.

Црна Гора и општина су дужне да обезбиједи смјештај и хитно збрињавање становништва које је, због ризика, остало без дома и средстава за живот и које се, због угрожености, налази изван мјеста становања.

Трошкови смјештаја и обезбјеђења основних услова за живот становништва из става 2 овог члана падају на терет Црне Горе и општине из које се врши збрињавање становништва.

4) Радиолошка, хемијска и биолошка заштита

Члан 81

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита обухвата мјере и средства за правовремено откривање и праћење опасности од последица несрећа изазваних опасним материјама и радиолошким, хемијским и биолошким оружјем, као и предузимање мјера за заштиту и одстрањивање њихових последица.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који врше дјелатност производње и складиштења опасних материја, превоза, снабдијевања водом, производње, промета и складиштења животиња, лијекова и сточне хране, здравствене заштите, као и образовања, васпитања и социјалне заштите, дужни су да у објектима у којима врше дјелатност, на уређајима и средствима којима врше дјелатност, обезбиједи заштитна средства и спроводе заштиту из става 1 овог члана.

5) Заштита и спашавање из рушевина

Члан 82

Спашавање из рушевина обухвата мјере и активности за заштиту од рушења, извиђање рушевине, проналажење затрпаних, осигуравање конструкције оштећених и измјештених дјелова објекта ради спрјечавања додатног рушења, предузимање мјера заштите од додатних ризика, извлачење затрпаних, пружање прве медицинске помоћи и извлачење материјалних добара.

6) Заштита и спашавање од поплава

Члан 83

Заштита и спашавање од поплава обухвата регулисање водотока, изградњу заштитних објеката, одржавање и санирање оштећених дјелова заштитних објеката, посматрање и

извиђање стања водотока и високих брана, заштитних објеката и околине, обиљежавање висинских кота плавног таласа, правовремено јављање и обавјештавање становништва угроженог подручја, спровођење евакуације становништва и материјалних добара из угроженог подручја, обезбјеђивање прелаза и превоза преко воде, спашавање угрожених лица на и под водом, црпљење воде из поплавлених објеката и извлачење утопљеника, обезбјеђивање становништву поплавлених подручја основних услова за живот и учешће у санирању посљедица изазваних поплавама.

7) Заштита и спашавање од пожара

Члан 84

Државни органи, органи општине, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и физичка лица дужни су да, под условима и на начин прописан овим законом, учествују у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и да ставе на располагање свој алат, превозна, техничка и друга потребна средства за гашење и спашавање људи и материјалних добара угрожених пожаром.

Члан 85

Мјере за заштиту од пожара, у смислу овог закона, нарочито, су:

1) избор локације и диспозиције објеката, као и избор материјала, уређаја, инсталација и конструкција којима ће се спријечити или свести на најмању мјеру могућност избијања и ширења пожара;

2) изградња прилазних путева и пролаза;

3) обезбјеђење потребних количина воде и других средстава за гашење пожара;

4) избор технолошких процеса и одржавање уређаја којима се обезбјеђује заштита од пожара;

5) забрана употребе отворене ватре и других извора паљења у објектима и просторијама у којима би због тога могло доћи до пожара;

6) постављање уређаја за аутоматско јављање о пожару, уређаја за гашење пожара и спрјечавање његовог ширења, уређаја за мјерење концентрације експлозивних смјеша (гасови, паре и прашина) и других уређаја за контролу безбједности одвијања технолошког процеса;

7) одржавање и контрола исправности уређаја и инсталација чија неисправност може утицати на настанак и ширење пожара;

8) организовање осматрачке службе и обезбјеђење опреме и средстава за гашење шумских пожара.

Ради спровођења мјера из става 1 овог члана, просторни односно урбанистички план, са детаљном разрадом, садржи и:

1) систем објеката водоснабдијевања, са примарном и секундарном мрежом и одговарајућим капацитетима за потребе заштите од пожара;

2) удаљеност између зона предвиђених за стамбене и јавне објекте и зона предвиђених за индустријске објекте, складишта запаљивих течности, гасова и експлозивних материјала;

3) удаљеност између објеката различите намјене унутар индустријске зоне и

4) ширину путева који омогућавају приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за вријеме гашења пожара.

Члан 86

У просторно-планској документацији за стамбене објекте са четири и више надземних етажа, за објекте намијењене за јавну употребу у којим се окупља или борави, односно ради већи број лица (болнице, хотели, пансиони, спортске и друге дворане, робне куће, школе, саобраћајне станице, аеродроми и други слични објекти), као и за индустријске објекте, одређују се пожарни сектори.

Пожарни сектор, у смислу овог закона, представља простор могућег ширења пожара.

Члан 87

Из пожарних сектора у објектима из члана 86 овог закона, мора бити омогућена безбједна евакуација у случају пожара, путеви евакуације морају имати довољну пропусност и на безбједан начин морају бити заштићени од ватре и дима.

Пожарни сектори одређују се на основу стандарда и анализе пожарног оптерећења, начина ширења пожара, пожарног ризика и материјалне вриједности објекта или његовог дијела.

Члан 88

У јавним пословним објектима површине преко 400 m², као и индустријским објектима, подземним гаражама и објектима у којима се окупља већи број лица, као и у објектима који припадају категорији високих објеката обавезно се изводи стабилна инсталација за гашење пожара.

Стабилну инсталацију за гашење пожара може да изводи привредно друштво, друго правно лице или предузетник који испуњава услове у погледу техничке и стручне опремљености и добије овлашћење Министарства за извођење наведених радова.

Услови у погледу техничке и стручне опремљености из става 2 овог члана утврђују се прописом који доноси Министарство.

Члан 89

Прије почетка изградње или реконструкције инвестиционог објекта, инвеститор је дужан да прибави сагласност Министарства, у погледу заштите од пожара и експлозија на ревидовану техничку документацију - пројекат, односно елаборат заштите од пожара.

За објекте из става 1 овог члана за које рјешење о локацији издаје орган државне управе надлежан за послове изградње објеката, главни пројекат мора да садржи пројекат заштите од пожара, односно пројекат заштите од пожара са зонама опасности, у складу са планском, односно техничком документацијом.

За објекте за које одобрење за изградњу издаје надлежни орган општине, главни пројекат мора да садржи елаборат заштите од пожара.

Члан 90

Одобрење за употребу изграђеног или реконструисаног објекта може се издати када се, у складу са прописима о изградњи објеката, утврди да су у њима обезбијеђене мјере заштите од пожара предвиђене у планској и техничкој документацији.

У састав комисије за технички преглед објеката обавезно се одређује и представник Министарства.

Члан 91

Ради заштите од пожара електричне, вентилационе, гасне, нафтоводне, топловодне, громобранске, поштанске, телеграфске, телефонске и друге инсталације и уређаји, као и

димоводи, морају се поставити, односно изводити, користити и одржавати према прописаним техничким нормативима и обавезним стандардима, као и упутствима произвођача, о чему мора постојати документација.

Инсталације и уређаји из става 1 овог члана, као и димоводи и ложишта, могу се употребљавати само ако су исправни и ако су правилно постављени.

Члан 92

Запаљиве материје могу се држати и складиштити само у објектима који су за то намијењени или преуређени у складу са техничким и другим прописима.

Члан 93

Отворена ватра (отворена ложишта, отворени пламен и сл), која се користи у технолошким процесима, може се употребљавати само у складу са техничким и другим прописима.

Члан 94

Технолошки процеси у којима се користе или производе лако запаљиве и експлозивне материје или стварају експлозивне смјеше могу се вршити само у објектима или просторијама који су од других објеката или просторија међусобно противпожарно одвојени.

Технолошки процеси из става 1 овог члана морају бити организовани на начин да, зависно од природе и услова производње, опасност од пожара буде отклоњена.

У објектима и просторијама у којима се врше технолошки процеси из става 1 овог члана морају се поставити уређаји за аутоматско јављање о пожару, уређаји за мјерење концентрације запаљивих експлозивних смјеша и уређаји, апарати и средства за гашење пожара.

Члан 95

Лако запаљиви предмети (сировине, готови производи, амбалажа и др) не могу се смјештати на удаљености мањој од шест метара од објекта или дијела објекта.

Лако запаљиви предмети не смију се смјештати у поткровљима зграда, терасама, степенишном простору, подрумима, гаражама, ходницима и осталим пролазима.

У објектима и просторијама у којима се складиште и држе лако запаљиви предмети морају се обезбиједити слободни пролази и прилази до уређаја за гашење пожара.

Члан 96

У објектима и просторијама у којима се производе, прерађују, користе и држе запаљиве течности, запаљиви гасови, експлозивне и друге лако запаљиве материје или се стварају експлозивне смјеше, забрањено је:

- 1) пушење, употреба отворене ватре, свјетиљки са пламеном и средстава за паљење;
- 2) коришћење уређаја и инсталација које могу изазвати пожар и експлозију;
- 3) употреба алата који варничи;
- 4) коришћење грејних уређаја са отвореном ватром, ужареним и прекомјерно загријаним површинама;
- 5) држање и смјештај материјала који је склон самозапаљењу.

Знаци забране из става 1 овог члана морају се истаћи на видном мјесту.

Члан 97

При изградњи или реконструкцији водоводне мреже у насељеним мјестима обезбиједиће се проточни капацитет, притисак и хидрантска мрежа, који су потребни за ефикасно гашење пожара, а ако се то не може постићи, вода ће се обезбиједити из бунара, резервоара, изградњом приступних путева до изворишта вода или на други начин.

Члан 98

Увозник, односно заступник страног правног лица које врши дјелатност производње или промета уређаја, опреме и средстава за заштиту од пожара и експлозије дужан је да, прије њиховог стављања у промет, прибави сертификат или други документ о усаглашености од стране овлашћене институције, у смислу прописа о стандардизацији, а за опрему која се користи у технолошким и другим процесима са лако запаљивим или експлозивним материјама дужан је да стави на увид увјерење о извршеном испитивању и њиховој усклађености са домаћим прописима и стандардима о заштити од пожара и експлозије.

Члан 99

Корисници опреме за гашење пожара дужни су да обезбиједу њено редовно испитивање према упутствима произвођача, односно прописаним стандардима.

Испитивање противпожарних апарата, који се налазе у промету или у употреби, могу да врше привредна друштва, друга правна лица и предузетници који су за обављање те дјелатности регистровани и овлашћени од стране произвођача и који имају одговарајућу опрему и стручни кадар у складу са прописом који доноси Министарство.

О извршним испитивањима и прегледима корисник води евиденцију која садржи идентификациони број апарата, име запосленог који врши испитивање и датум испитивања.

Члан 100

Корисник објекта у којем је уграђен систем за аутоматско јављање о пожару, хидрантска мрежа, уређаји за контролу и заштитно дјеловање и уређаји за спрјечавање ширења пожара дужан је да обезбиједи њихову исправност и функционалност, као и њихово редовно испитивање, према упутству произвођача, а најмање једном у шест мјесеци, о чему је дужан да води евиденцију.

Члан 101

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да обезбиједу да се запослени, према посебно утврђеном програму, упознају са опасностима од пожара везаним за послове и задатке на које су распоређени, као и са мјерама и средствима за гашење пожара, практичном употребом приручних апарата, уређаја, опреме и средстава за гашење пожара и са материјалном и другом одговорношћу због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да најмање једном годишње врше провјеру знања запослених, у складу са општим актом из члана 102 овог закона, о чему мора постојати документација.

Члан 102

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници дужни су да општим актом

утврде мјере у вези са спровођењем и унапређењем заштите од пожара, да одреде одговорно лице које је дужно да се стара о спровођењу мјера заштите од пожара и да обезбиједи да то лице буде стручно оспособљено за успјешно вршење послова заштите од пожара.

Изузетно, привредна друштва, друга правна лица и предузетници из става 1 овог члана могу повјерити спровођење мјера за заштиту од пожара другом привредном друштву, предузетнику или правном лицу, који су регистровани за ту дјелатност.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници из става 1 овог члана, полазећи до својих услова и потреба, а у складу са овим законом, утврдиће општим актом, нарочито:

1) мјере заштите од пожара за технолошке јединице гдје постоји опасност од пожара, уз ближу разраду обавеза сваког запосленог у погледу контроле и спровођења прописа из области заштите од пожара;

2) начин вршења унутрашње контроле спровођења заштите од пожара, као и дужности, одговорности и овлашћења запослених који ту контролу непосредно врше;

3) поступак и начин упознавања запослених приликом ступања на рад или распоређивања на друго радно мјесто са опасностима од пожара везаним за то радно мјесто, као и начин обучавања и провјере знања запослених у руковању средствима и опремом за гашење пожара;

4) просторије, просторе и мјеста на којима се не смије производити, користити или преносити отворена ватра;

5) врсту и количину опреме и средстава за гашење пожара, распоред опреме и средстава, као и вријеме испитивања њихове исправности;

6) задатке и одговорности руководећих лица у вези са спровођењем мјера заштите од пожара;

7) одговорност запослених због непридржавања прописаних мјера заштите од пожара;

8) обавезе запослених у случају избијања пожара.

На општи акт из става 1 овог члана сагласност даје Министарство.

Члан 103

Послове противпожарног обезбјеђења објеката не може да врши лице:

1) које је осуђивано за кривично дјело против уставног уређења, кривична дјела против привреде и имовине, против службене дужности и вршења јавних овлашћења или за друга кривична дјела учињена из користољубља и других нечасних побуда;

2) којем је правоснажном пресудом изречена мјера забране вршења позива, дјелатности и дужности, док мјера траје;

3) које није физички и психички способно за вршење тих послова;

4) које није завршило IV степен стручне спреме.

Физичка и психичка способност за вршење послова противпожарног обезбјеђења објеката врши се у складу са прописом који доноси Министарство, у сарадњи са министарством надлежним за послове здравља.

+ **Види:**

[Исправку - 5/2008-29.](#)

Члан 104

Забрањено је ложити ватру и остављати запаљене предмете на мјестима на којима постоји повећана опасност од избијања и ширења пожара (у парковима, путним појасевима

и на другим мјестима на којима постоји сасушена трава, лишће и други лако запаљиви предмети и материје).

Забране из става 1 овог члана обиљежавају се прописаним знацима.

Знаке забране из става 2 овог члана поставља и о њиховом одржавању стара се привредно друштво, предузетник или друго правно лице које газдује шумама.

Облик, величина и постављање знакова забране из става 2 овог члана утврђују се прописом Министарства.

Члан 105

Поред услова одређених прописом о камповању, простор одређен за камповање мора испуњавати и следеће услове:

- 1) да се не налази у близини складишта запаљивих течности и гасова;
- 2) да је, уколико се налази у шуми или поред шуме, одвојен од шуме заштитним просјеком ширине која не смије бити мања од једне и по висине највишег стабла од ивице просјека четинарске шуме, односно половине висине највишег стабла од ивице листопадне шуме.

Члан 106

Ради спрјечавања избијања и ширења пожара у камповима, привредна друштва, друга правна лица и предузетници који су основали камп дужни су да имају исправне апарате за гашење пожара, бурад са водом, сандуке са пијеском, потребан алат и другу прописану опрему.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који су основали камп дужни су да из заштитног појаса уклоне лишће, грање, жбуње и друге запаљиве предмете и материје.

8) Заштита од неексплодираних убојних средстава

Члан 107

Заштита од неексплодираних убојних средстава обухвата претраживање терена и проналажење, односно случајно проналажење неексплодираних убојних средстава, обиљежавање и обезбјеђивање терена, онеспособљавање и уништавање свих врста неексплодираних експлозивних средстава на мјесту проналажења, транспорт до предвиђеног и уређеног мјеста за уништавање и безбједносне мјере за вријеме транспорта.

9) Прва медицинска помоћ

Члан 108

Прва медицинска помоћ обухвата предузимање хигијенско-епидемиолошких мјера, указивање прве медицинске помоћи стандардним и приручним средствима на мјесту повређивања - оболијевања, медицинску тријажу повријеђених и оболелих и транспорт до најближе здравствене установе.

10) Заштита и спашавање животиња и производа животињског поријекла

Члан 109

Заштита и спашавање животиња и производа животињског поријекла обухвата заштиту животиња и производа животињског поријекла од дјеловања природних непогода, епизоотија, епифитотија и других несрећа и указивање прве ветеринарске помоћи

повријеђеној, обољелој и контаминираној стоци стандардним и приручним средствима на мјесту повређивања.

11) Заштита и спашавање биљака и производа биљног поријекла

Члан 110

Заштита и спашавање биљака и производа биљног поријекла обухвата заштиту од биљних болести, епифитотних штеточина, плевела, радиолошке, хемијске и биолошке контаминације и других врста угрожавања.

12) Трагање и спашавање на мору

Члан 111

Трагање и спашавање на мору подразумијева обавезу пружања свих видова помоћи и спашавања угрожених лица, бродова и ствари у унутрашњим морским водама и територијалном мору, у складу са посебним законом.

Члан 112

Трагање и спашавање ствари у власништву домаћих правних и физичких лица је обавезно, под условом да се тиме не угрожава безбједност и сигурност лица, брода, чамца или другог пловног објекта или других средстава која обављају трагање и спашавање.

Трагање и спашавање ствари у страном власништву је обавезно ако се трагањем и спашавањем отклања настала штета или се отклањају ризици за безбједност и сигурност пловидбе.

13) Трагање и спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству

Члан 113

Трагање и спашавање приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству обухвата пружање свих видова помоћи и спашавање угрожених лица и ствари приликом удеса и незгода у цивилном ваздухопловству, у складу са законом.

14) Асанација терена

Члан 114

Асанација терена обухвата проналажење, сакупљање, идентификацију, транспорт и сахрањивање погинулих и умрлих лица, сакупљање, транспорт и укоп погинулих и умрлих животиња, сакупљање и уништавање свих врста отпадних и других опасних материја које угрожавају живот и здравље људи, дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију терена и објеката и асанацију објеката за водоснабдијевање.

15) Техничка заштита лица, простора и објеката

Члан 115

Техничком заштитом лица, простора и објеката обезбјеђују се технички услови за спречавање противправних радњи усмјерених према лицима, простору и објектима,

достављање информација и података посредством уграђене опреме и инсталација у објектима, а у циљу спрјечавања настанка пожара, експлозије или других акцидената и несрећа.

Организовање и начин вршења техничке заштите лица, простора и објеката ближе се утврђује прописом Министарства.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 116

Заштита и спашавање се финансира из:

- буџета Црне Горе;
- буџета општина;
- добровољних доприноса;
- међународне помоћи;
- средстава привредних друштава, других правних лица и предузетника;
- осталих извора.

VIII. НАДЗОР

Члан 117

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донијетих на основу овог закона врши Министарство.

Инспекцијски надзор, у оквиру надлежности Министарства, врши инспектор за заштиту и спашавање, у складу са законом.

Поред управних мјера и радњи прописаних законом којим се уређује инспекцијски надзор, инспектор за заштиту и спашавање има обавезу и да:

- 1) забрани рад командиру службе заштите и професионалним спасиоцима који не испуњавају услове прописане овим законом;
- 2) нареди израду општинских планова, уколико исти нијесу донијети у прописаном року;
- 3) забрани употребу објекта, уколико у истом нијесу изведене стабилне инсталације за гашење пожара;
- 4) нареди власницима објеката у којима се окупља већи број људи да успоставе и одржавају одговарајући систем јављања и обавјештавања;
- 5) нареди власницима и корисницима објеката да на тим објектима омогуће постављање инсталација и уређаја за јављање и обавјештавање;
- 6) забрани употребу предмета или одузме предмете од којих пријети непосредна опасност избијања пожара или експлозије, док се не предузму мјере да се ризик отклони;
- 7) забрани вршење одређеног посла у објекту, просторији, односно простору од кога очигледно пријети опасност избијања пожара и ширења пожара, ако се другим противпожарним мјерама (преуређивањем објекта или просторије, постављањем противпожарних запрека и сл) непосредна опасност не може отклонити;
- 8) забрани пушење и употребу отворене ватре и свјетилке са отвореним пламеном;
- 9) нареди набавку или замјену одређене ватрогасне опреме и средстава за гашење пожара;

10) нареди чишћење одређених простора од лако запаљивих отпадака чије би паљење могло да проузрокује ширење пожара на сусједне објекте;

11) нареди уклањање грађевинских и других препрека, инсталација и уређаја који би у случају избијања пожара представљали сметњу за брзо и ефикасно спашавање људи и материјалних добара и гашење пожара;

12) нареди сталну контролу на мјестима гдје су смјештене запаљиве материје;

13) нареди обиљежавање пожарних путева и њихово редовно одржавање;

14) забрани даље извођење радова, док извођач радова не прибави сагласност у погледу заштите од пожара и експлозија на ревидовану техничку документацију-елаборат заштите од пожара;

15) забрани даљу градњу објекта уколико у техничкој документацији нијесу садржани прописани услови и мјере за заштиту од пожара у складу са планском, односно техничком документацијом;

16) забрани употребу уређаја, средстава и опреме који су стављени у промет уколико увозник или заступник страног правног лица није прибавио потребну документацију о усаглашености од стране овлашћене институције.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118

Новчаном казном од двадесетоструког до двјестоструког износа минималне зараде у Црној Гори казниће се за прекршај привредно друштво, друго правно лице или предузетник, ако:

1) не омогући корисницима јавне телефонске мреже у Црној Гори бесплатно позивање телефонских бројева за хитне интервенције, као и броја 112, са било којег телефонског уређаја, односно Министарству - ОКЦ 112 не достави податак о телефонском броју и о локацији броја са којег је позив упућен (члан 23);

2) не успостави и одржава систем јављања и обавјештавања грађана и не обезбиједи повезаност система с ОКЦ 112 (члан 24);

3) податке о опасности одмах не достави Министарству када утврди опасност од настанка ванредног стања (члан 32);

4) не изради предузетни план (члан 49 став 1);

5) не опреми и оспособи за дјеловање према предузетном плану одређени број запослених и не омогући њихово учешће у оперативним јединицама, на позив Министарства, односно надлежног органа општине (члан 49 став 2);

6) не обавјештава Министарство о врстама и количинама опасних материја којима располаже и другим подацима од значаја за заштиту и спашавање (члан 50);

7) у случају ванредног стања предузетне јединице не стави на располагање Министарству (члан 51);

8) прије почетка изградње или реконструкције инвестиционог објекта не прибави сагласност Министарства у погледу заштите од пожара и експлозије на ревидовану техничку документацију - пројекат, односно елаборат заштите од пожара (члан 89 став 1);

9) технолошке процесе у којима се користе или производе лако запаљиве и експлозивне материје или стварају експлозивне смјеше не врши у објектима или просторијама који су од других објеката или просторија међусобно противпожарно одвојени (члан 94 став 1);

10) у објектима и просторијама у којима се ускладиштавају и држе лако запаљиви предмети не обезбиједи слободне пролазе и прилазе до уређаја за гашење пожара (члан 95

став 3);

11) као корисник објекта у којем је уграђен систем за аутоматско јављање о пожару, хидрантска мрежа, уређаји за контролу и заштитно дјеловање и уређаји за спрјечавање ширења пожара не обезбиједи њихову исправност и функционалност, као и њихово редовно испитивање, према упутству произвођача, а најмање једанпут у шест мјесеци и о томе не води евиденцију (члан 100);

12) не донесе општи акт и њиме не утврди мјере у вези са спровођењем и унапрјеђењем заштите од пожара, у смислу члана 102 овог закона;

13) простор одређен за камповање не испуњава услове прописане чланом 105 овог закона;

14) ради спрјечавања избијања и ширења пожара у камповима нема исправне апарате за гашење пожара, бурад са водом, сандуке са пијеском, потребан алат и другу прописану опрему или ако из заштитног појаса не уклони лишће, грање, жбуње и друге запаљиве предмете и материје (члан 106).

За прекршај из става 1 овог члана новчаном казном у износу од петоструког до десетоструког износа минималне зараде у Црној Гори казниће се и одговорно лице у правном лицу.

Члан 119

Новчаном казном од троструког до десетоструког износа минималне зараде у Црној Гори казниће се за прекршај физичко лице, ако:

1) не да на коришћење возила, машине, опрему и друга материјална средства, земљиште, објекте, уређаје и изворе енергије потребне за заштиту и спасавање у ванредним стањима или не омогући постављање средстава и уређаја за посматрање, јављање, обавјештавање и узбуњивање, у смислу члана 61 ст. 1 и 2 овог закона;

2) не учествује у гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром (члан 84);

3) ложи ватру и оставља запаљене предмете на мјестима на којима постоји повећана опасност од избијања и ширења пожара (у парковима, путним појасевима и на другим мјестима на којима постоји сасушена трава, лишће и други лако запаљиви предмети и материје) - (члан 104 став 1).

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 120

Командири службе заштите са завршеним VI степеном школске спреме дужни су да, у року од три године од дана ступања на снагу овог закона, употпуне школску спрему у складу са чланом 44 став 3 овог закона.

Професионални спасиоци који немају одговарајући степен стручне спреме дужни су да, у року од двије године од дана ступања на снагу овог закона, употпуне школску спрему у складу са чланом 46 став 1 тачка 1 овог закона.

Уколико командири, односно професионални спасиоци, не употпуне школску спрему у смислу ст. 1 и 2 овог члана, губе право да даље обављају те послове.

+ **Види:**

[Исправку - 5/2008-29.](#)

Члан 121

Подзаконски акти за спровођење овог закона донијеће се у року од 12 мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1 овог члана, примјењиваће се прописи који су важили до ступања на снагу овог закона, ако нијесу у супротности са овим законом.

Планови за заштиту и спашавање донијеће се у року од шест мјесеци од доношења подзаконских аката из става 1 овог члана.

Члан 122

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о заштити од пожара ("Службени лист РЦГ", број 47/92), Закон о заштити од елементарних непогода ("Службени лист РЦГ", број 57/92) и одредба члана 7 став 2 Закона о етажној својини ("Службени лист РЦГ", број 71/04).

Члан 123

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

СУ-СК Број 01-424/15

Подгорица, 29. новембра 2007. године

Скупштина Црне Горе

Предсједник,

Ранко Кривокапић, с.р.

ИЗМЕНЕ

По извршеном савјештању са изворним текстом, утврђено је да су се у тексту Закона о заштити и спашавању, објављеном у "Службеном листу Црне Горе", бр. 13/07 поткрале техничке грешке, па се даје

Исправка Закона о заштити и спашавању

*Исправка је објављена у "Службеном листу ЦГ", бр.
5/2008 од 23.1.2008. године.*

1. У члану 103 у ставу 1 алинеја 4 умјесто ријечи: "II степен" треба да стоје ријечи: "IV степен".

2. У члану 120 у ставу 1 умјесто ријечи: "II степен" треба да стоје ријечи: "VI степен".

Из Службе Скупштине Црне Горе

Члан 25 Закона о зарадама државних службеника и намјештеника

Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 86/2009 од 25.12.2009. године.

Члан 25

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о зарадама државних службеника и намјештеника, ("Службени лист РЦГ", бр. 27/04 и "Службени лист Црне Горе", бр. 17/07 и 27/08), као и одредбе: члана 35 Закона о Агенцији за националну безбједност ("Службени лист РЦГ", бр. 28/05), члана 98 Закона о полицији ("Службени лист РЦГ", бр. 28/05), члана 54 Закона о одбрани ("Службени лист РЦГ", бр. 47/07) и члана 18 став 1 Закона о заштити и спашавању ("Службени лист Црне Горе", бр. 13/07 и 05/08).

На основу члана 95 тачка 3 Устава Црне Горе доносим

Указ о проглашењу Закона о измјенама Закона о заштити и спашавању

Проглашавам Закон о измјенама Закона о заштити и спашавању, који је донијела Скупштина Црне Горе 24. сазива, на седмој сједници првог редовног (прољећњег) засиједања у 2011. години, дана 22. јуна 2011. године.

Број: 01- 809/2

Подгорица, 27.06.2011. године

Предсједник Црне Горе,
Филип Вујановић, с.р.

На основу члана 82 став 1 тачка 2 и члана 91 став 1 Устава Црне Горе, Скупштина Црне Горе 24. сазива, на седмој сједници првог редовног (прољећњег) засиједања у 2011. години, дана 22. јуна 2011. године, донијела је

Закон о измјенама Закона о заштити и спашавању

*Закон је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 32/2011 од
1.7.2011. године.*

Члан 1

У Закону о заштити и спасавању ("Службени лист ЦГ", бр. 13/07 и 5/08) члан 88 мијења се и гласи:

"У јавним, пословним објектима површине преко 1000 m², као и индустријским објектима, објектима са високим пожарним оптерећењем, гаражама (средњим и великим) и објектима у којима се окупља већи број лица обавезно се изводи стабилна инсталација за гашење пожара.

Стабилну инсталацију за гашење пожара може да изводи привредно друштво, друго правно лице или предузетник који испуњава услове у погледу техничке и стручне оспособљености. Услови у погледу техничке и стручне оспособљености из овог става утврђују се прописом који доноси Министарство.

Техничке захтјеве за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија утврђују се прописом Министарства."

Члан 2

Члан 89 мијења се и гласи:

"Прије почетка изградње или реконструкције инвестиционог објекта, инвеститор је дужан да прибави сагласност Министарства у погледу заштите од пожара и експлозија на ревидирану техничку документацију - пројекат, односно елаборат заштите од пожара, осим за:

- породичне стамбене зграде намијењене за становање, површине до 500 m² и са највише четири засебне стамбене јединице;

- објекте за које се издају привремени урбанистичко технички услови, површине до 100 m² затвореног простора, а у којима се не држе боје и лакови и друге лако запаљиве материје;

- објекте типа: потпорни зидови, шеталишта, паркови итд.

За објекте за које грађевинску дозволу издаје орган државне управе надлежан за послове изградње објеката, главни пројекат садржи пројекат заштите од пожара, односно пројекат заштите од пожара са зонама опасности, у складу са планском, односно техничком документацијом.

За објекте за које грађевинску дозволу издаје надлежни орган локалне управе, главни пројекат садржи елаборат заштите од пожара."

Члан 3

Члан 90 мијења се и гласи:

"Одобрење за употребу изграђеног или реконструисаног објекта за који Министарство издаје противпожарну сагласност може се издати када се, у складу са прописима о изградњи објеката, утврди да су у њима обезбијеђене мјере заштите од пожара предвиђене у планској и техничкој документацији."

Члан 4

Члан 118 мијења се и гласи:

"Новчаном казном од 500 € до 20.000 € казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) не омогући корисницима јавне телефонске мреже у Црној Гори бесплатно позивање телефонских бројева за хитне интервенције, као и броја 112, са било којег телефонског уређаја, односно Министарству - ОКЦ 112 не достави податак о телефонском броју и о локацији броја са којег је позив упућен (члан 23);

2) не успостави и одржава систем јављања и обавјештавања грађана и не обезбиједи повезаност система с ОКЦ 112 (члан 24);

3) податке о опасности одмах не достави Министарству када утврди опасност од настанка ванредног стања (члан 32);

4) не изради предузетни план (члан 49 став 1);

5) не опреми и оспособи за дјеловање према предузетном плану одређени број запослених и не омогући њихово учешће у оперативним јединицама, на позив Министарства, односно надлежног органа општине (члан 49 став 2);

6) не обавјештава Министарство о врстама и количинама опасних материја којима располаже и другим подацима од значаја за заштиту и спашавање (члан 50);

7) у случају ванредног стања предузетне јединице не стави на располагање Министарству (члан 51);

8) прије почетка изградње или реконструкције инвестиционог објекта не прибави сагласност Министарства у погледу заштите од пожара и експлозије на ревидовану техничку документацију - пројекат, односно елаборат заштите од пожара (члан 89 став 1);

9) технолошке процесе у којима се користе или производе лако запаљиве и експлозивне материје или стварају експлозивне смјеше не врши у објектима или просторијама који су од других објеката или просторија међусобно противпожарно одвојени (члан 94 став 1);

10) у објектима и просторијама у којима се ускладиштавају и држе лако запаљиви предмети не обезбиједи слободне пролазе и прилазе до уређаја за гашење пожара (члан 95 став 3);

11) као корисник објекта у којем је уграђен систем за аутоматско јављање о пожару, хидрантска мрежа, уређаји за контролу и заштитно дјеловање и уређаји за спрјечавање ширења пожара не обезбиједи њихову исправност и функционалност, као и њихово редовно испитивање, према упутству произвођача, а најмање једанпут у шест мјесеци и о томе не води евиденцију (члан 100);

12) не донесе општи акт и њиме не утврди мјере у вези са спровођењем и унапрјеђењем заштите од пожара (члан 102);

13) простор одређен за камповање не испуњава услове прописане чланом 105 овог закона (члан 105);

14) ради спрјечавања избијања и ширења пожара у камповима нема исправне апарате за гашење пожара, бурад са водом, сандуке са пијеском, потребан алат и другу прописану опрему или ако из заштитног појаса не уклони лишће, грање, жбуње и друге запаљиве предмете и материје (члан 106).

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу и одговорно лице у државном органу, органу локалне самоуправе и локалне управе новчаном казном од 30 € до 2000 €.

За прекршај из ставе 1 овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 150 € до 6.000 €."

Члан 5

Члан 119 мијења се и гласи:

"Новчаном казном од 30 € до 2.000 € казниће се за прекршај физичко лице, ако:

1) не да на коришћење возила, машине, опрему и друга материјална средства, земљиште, објекте, уређаје и изворе енергије потребне за заштиту и спашавање у ванредним стањима или не омогући постављање средстава и уређаја за посматрање, јављање, обавјештавање и узбуњивање (члан 61 ст. 1 и 2);

2) не учествује у гашењу пожара и спашавању људи и материјалних добара угрожених пожаром (члан 84);

3) ложи ватру и оставља запаљене предмете на мјестима на којима постоји повећана опасност од избијања и ширења пожара (у парковима, путним појасевима и на другим мјестима на којима постоји сасушена трава, лишће и други лако запаљиви предмети и материје) - (члан 104 став 1)."

Члан 6

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

Број 01-3/11-1/9

ЕПА 534 XXIV

Подгорица, 22. јуна 2011. године

Скупштина Црне Горе 24. сазива

Предсједник,

Ранко Кривокапић, с.р.